

SEPTEMBER 2007

17

MLADJE

v žarišču:

Nekaj strašnega se plazi po Evropi
Oprostite, participacija - kaj je to?

v akciji

Aktiviraj(mo).Se

intervju:

So strankarski podmladki
sateliti strank ali ...

PROGRAM MLADI V AKCIJI

Je program Evropske unije, ki sledi ciljem evropskega sodelovanja na področju mladine. Omogoča finančno podporo projektom neformalnega učenja in mobilnosti mladih, ki prispevajo k ciljem evropskega sodelovanja na področju mladine. Namenjen je mladim, v starosti od 15 do 28 (z izjemo 13–30).

PREDNOSTNA PODROČJA

- Evropsko državljanstvo
- Udejstvovanje mladih
- Kulturna raznolikost
- Vključevanje mladih z manj priložnostmi

MOŽNOSTI PROGRAMA MLADI V AKCIJI

Program s sprejemom projekta omogoča pridobitev finančne podpore za izvedbo projekta.

AKCIJA 1 – MLADI ZA EVROPO

- Podakcija 1.1 – Mladinske izmenjave. Mladinska izmenjava je skupen projekt dveh ali več lokalnih skupin mladih iz različnih držav, kar omogoča obravnavo posamezne tematike v širšem evropskem kontekstu.
- Podakcija 1.2 – Mladinske pobude. Mladinska pobuda je inovativen projekt skupine mladih v lokalnem okolju, s katerim želijo udeleženci prispevati k razvoju svoje skupnosti. Omogočeno je tudi mednarodno sodelovanje v mednarodnih projektih.
- Podakcija 1.3 – Mladinski demokratični projekti. Z mladinskimi demokratičnimi projekti imajo različni akterji na področju mladine iz vsaj dveh držav možnost, da z medsebojnim sodelovanjem omogočijo ali povečajo vključevanje mladih v upravljanje javnih zadev, zlasti na občinskih ravneh.

AKCIJA 2 – EVROPSKA PROSTOVOLJNA SLUŽBA (EVS)

Omogočiti prostovoljcu učne izkušnje, s katerimi razvija ali krepi svoje sposobnosti in znanje, ter delo, ki ga opravlja, z namenom prispevati k razvoju gostiteljskega okolja v tujini kjer se projekt odvija.

AKCIJA 3 – MLADI V SVETU

Akcija omogoča sodelovanje skupin mladih in akterjev na področju mladine v projektih programa MLADI V AKCIJI, ki prihajajo iz partnerskih držav (Jugovzhodna Evropa, Kavkaz, Mediteranske države).

AKCIJA 4 – PODPORNİ SISTEMI NA PODROČJU MLADINE

Akcija je razdeljena na osem podakcij. Prijavitelji lahko na decentralizirani ravni predlagajo v sprejem projekte iz podakcije 4.3. Usposabljanje in povezovanje v mrežo. Podakcija omogoča možnost sprejema podpornih ali razvojnih aktivnosti za vse, ki so dejavni pri mladinskem delu, v prostovoljnih mladinskih organizacijah in organizacijah za mlade.

AKCIJA 5 – SREČANJA MLADIH

Akcija 5 je v celoti namenjena spodbujanju sodelovanja različnih akterjev na področju mladine, mladinskega dela in mladinske politike z namenom doseganja skupnih ciljev ter strukturiranega dialoga v okviru evropskega sodelovanja na področju mladine.

KDO LAHKO SODELUJE?

V projektih lahko sodelujejo različni akterji (organizacije in posamezniki) na področju mladine, vključno z neformalnimi skupinami mladih. Večina projektov, ki jih lahko podpre program MLADI V AKCIJI, zahteva vzpostavitev partnerstva med akterji iz dveh ali več držav.

ROKI ZA ODDAJA PRIJAVNIC

Za projekte, ki se potegujejo za sprejem na decentralizirani ravni, je vsako leto pet rokov za oddajo prijavnic: 1. februar, 1. april, 1. junij, 1. september in 1. november. Glede na datum začetka projekta se prijavnice pošljejo do ustreznega prijavnega roka. Prijavnice in dodatna navodila so na voljo na spletni strani: www.mva.si.

Uvodnik.....	3
Aktualno	4
Zgodilo se je	5
V žarišču	6
Nekaj strašnega se plazi po Evropi.....	6
Oprostite, participacija – kaj je to?	7
Program MLADI V AKCIJI in participacija	10
Refleksije	11
Mentorstvo prostovoljcem ter razvoj in vzgoja za participacijo	11
Meje lokalnih mladinskih svetov	12
Intervju	13
So strankarski podmladki sateliti strank ali prostor mladinskega ustvarjanja?	13
V akciji.....	16
Aktiviraj(mo).Se	16
Vrstniško izobraževanje – tihi jezdec	17
Znanje pomemben element participacije EVS prostovoljcev	18
Glas mladih Obsotelja in Kozjanskega	20
Ali smo za akcijo 1.3?.....	21
Napovednik.....	22

Založnik: Nacionalna agencija programa MLADI V AKCIJI

Odgovorni urednik: Janez Škulj

Prispevke zbral in uredil: Primož Ferjančič

Oblikovanje in prelom: Amfibius

Tisk: Bograf

Naslov uredništva:

MOVIT NA MLADINA,

Dunajska cesta 22

1000 Ljubljana

E-pošta: info@mva.si

Spletna stran: www.mva.si

Telefon: h.c. + 386 1 430 47 47

Faks: + 386 1 430 47 49

ISSN: 1580-805X

Publikacija ni namenjena prodaji! Mnenja in stališča izražena v tej publikaciji ne izražajo nujno tudi mnenja in stališča Evropske komisije oziroma Nacionalne agencije programa MLADI V AKCIJI. Narejeno s podporo Evropske komisije in Urada RS za mladino pri Ministrstvu RS za šolstvo in šport. Slikovni material je posnet na aktivnostih, sofinanciranih s sredstvi programa MLADI V AKCIJI. Fotografije so pridobljene iz Centralne avdiovizualne knjižnice Evropske komisije, iz arhiva Nacionalne agencije ali avtorjev tekstov in njihovih organizacij.

RITEM MLADOSTI

Tisti dan je bilo na neki komercialni radijski postaji mogoče slišati prenos koncerta za mlade in vabilo na spremljevalne dogodke ob tem. Gneča je bila gotovo kar precejšnja. Menda več tisoč ljudi, predvsem mladih. Lahko si predstavljamo, da verjetno predvsem tistih, mladih po letih, in tudi tistih, mladih po srcu.

V čem je smisel? Pomislimo, kakšen ritem ima mladost oziroma mladi danes. O tem teče beseda v tokratni številki Mladja. Program v največjem nakupovalnem središču v Ljubljani pred kolosalnim objektom, namenjenim trženju filmske, predvsem ameriške industrije, je bil celotno popoldne in večer kar pester. Delavnice z najrazličnejšimi popularnimi mladinskimi vsebinami in večerni koncerti so vsekakor mamljiva ponudba. Podobne delavnice grafitiranja, pop uličnega plesa ali različne glasbene in video ter rolkarske projekte smo v Nacionalni agenciji podprli tudi že s sprejemom v program Mladina oziroma sedaj Mladi v akciji, ampak pravo vprašanje je v namenu in metodi. Zvito, kajne?

Torej ritem mladosti, kakršen je bil menda tudi naslov omenjene prireditve, je danes pač tak, bi dejal nekdo, ki se strokovno ali kot prostovoljec na primer ne ukvarja z vprašanjem mladosti in mladine danes. Ta tema je v Evropi pomembno poglavje javne politike, vendar ne v Sloveniji, v kateri je prej bolj marginalizirano področje kot kaj drugega.

Prav pretirano začudenje nad takimi in podobnimi komercialno naravnanimi dogodki, namenjenimi mladim, res ni smiselno. Pozor! Nakupovanje je po raziskavah poleg druženja s prijatelji, gledanja televizije in ukvarjanja z računalniki ena od najbolj priljubljenih pristočasnih dejavnosti mladih v Sloveniji. Torej je spodbujanje ritma mladosti prav v meki slovenskega potrošništva nekaj povsem logičnega in z vidika kapitala grešnega, če se ponujenih danosti ne izkoristi.

Popularna pop kultura in različni mladinski stili so prerasli nekdanje subkulture. Mladi so vse manj viden člen družbe. Če smo natančnejši, se njihova dejavnost preusmerja na bolj zaprte, enkratne in neformalne oblike udejstvovanja. Na eni strani v smeri postmaterialnih vrednot in na drugi tudi vse bolj v potrošništvo ter tudi osebno odtujenost.

Na odru so tisti dan manjkale samo še plešoče pastirke s prijetnimi oblinami in dolžinami ter kakšna harmonika v bleščicah, ki vabi na turbo »govejo župco« ali na kakšen senik in brizgalno brizgo. Misel na tak scenarij so na moje veselje pregnale take legende, kot sta Vlado Kreslin in Aco Rahimovski (Parni valjak), ki sta v preteklem času mladincev prepevala: »En korak v levo stran, en korak v desno stran, en korak za akcijo, drugi za reakcijo.« (Martin Krpan) Drugi pa: »Ja gradim avtoput u glavi, da se vozim slobodno, i ne dam nikom, da me gnjavi, kad vozim prebrzo.« (Parni valjak)

Vsekakor je današnji svet do mladih zahteven: delovna mesta, globalizacija, izobraževanje in individualizacija so izzivi, s katerimi se veliko mladih na osebni ravni težko spopada. Res je pop scena značilnost potrošniških stilov mladih. V vsakem obdobju je tudi glasba družbi sporočala primerna sporočila, in če kdo misli, da je ritem mladosti marketinško dodelan komercialni žur, lahko odvrnem le: »Tovariši jest vam ne verjamem!« (Pankrti)

KONFERENCA MLADINSKO DELO V KONTEKSTU NEFORMALNEGA UČENJA, 17. OKTOBER 2007, LJUBLJANA, CANKARJEV DOM

Namen konference je opozoriti na pomen neformalnega učenja v mladinskem delu. V uvodnem delu nacionalne konference bodo predstavljena predavanja povabljenih strokovnjakov s tega področja. V drugem delu konference pa pripravljamo moderirano okroglo mizo z naslovom Mladinsko delo: dopolnilo k formalnemu izobraževanju ali varno porabljen prosti čas?

SPREMLJEVALNA SREČANJA, 26. SEPTEMBER 2007, LJUBLJANA

Spremljevalno srečanje je nova oblika sodelovanja upravičencev v programu MvA, ki je namenjena izmenjavi izkušenj pri izvajanju projektov v programu, povezovanju in iskanju sinergijskih učinkov med projekti ter boljši izrabi doseženih ali pričakovanih rezultatov projektov v programu MvA. Srečanja so namenjena tudi spremljanju razvoja izvajanja projektov nacionalne agencije. Drugo je predvideno v decembru 2007.

DELOVNE SKUPINE

Nacionalna agencija programa MLADI V AKCIJI je v skladu s svojim delovnim načrtom oblikovala Delovno skupino EVS, Delovno skupino MLADI IN OBČINA, Delovno skupino ZAŠČITA in VARNOST MLADIH. Namen delovanja delovnih skupin je:

- identifikacija ovir oziroma drugih težav na posameznem področju in
- identifikacija širših potreb po podpornih aktivnostih v programu MvA za razvoj in krepitev kakovosti projektov.

Delovanje delovnih skupin bo predstavljalo prostor za razpravljanje in možnost podpornega sodelovanja na področju, ki ga delovna skupina pokriva v Sloveniji tako med upravičenci in NAG kot tudi med upravičenci samimi. Delovna skupina bo delovala na srečanjih skupine v Ljubljani, predvidoma enkrat na mesec, s prvim srečanjem v septembru.

PARTICIPACIJA MLADIH IN VLOGA INŠTRUKTORJEV V MLADINSKIH POBUDAH, 4. IN 5. OKTOBER 2007, BERNARDIN

Usposabljanje je namenjeno izboljšanju kakovosti mladinskih pobud ter spodbujanju inštruktorjev (coach) k spremljanju skupin mladih in njihovemu vključevanju v dialog in dejavni vlogi v lokalnem okolju. Namen je doseči čim širši krog mladih in povabiti tiste predvsem lokalne akterje in posameznike, ki vidijo priložnosti za mlade in želijo spodbujati participacijo mladih v javnem življenju lokalne skupnosti.

PREGLED RAZPOLOŽLJIVIH IN DODELJENIH SREDSTEV PO POSAMEZNIH PRIJAVNIH ROKIH, 1. SEPTEMBER

Nacionalna agencija programa MLADI V AKCIJI je ob začetku program-skega leta 2007 razporedila sredstva za posamezno akcijo na pet pri-javnih rokov. Pri razporeditvi je upoštevana dinamika porabe sredstev za posamezno akcijo v preteklih treh letih. V priloženih tabelah je tako mogoče razbrati, koliko sredstev je bilo dodeljenih ob prvih treh prijavnih rokih (R1, R2 in R3) in koliko sredstev je razporejenih ob preostalih rokih.

Vsi zneski so v evrih.

SKUPINSKE AKTIVNOSTI					
Mladinske izmenjave					
A.1.1	R1	R2	R3	R4	R5
predvideno ob začetku leta	133.500	133.500	60.682	40.455	36.409
na voljo za dodelitev	133.500	179.800	122.103	143.656	
dodeljeno ob roku	87.200	118.379	18.902		
Mladinske pobude					
A.1.2	R1	R2	R3	R4	R5
predvideno ob začetku leta	22.285	37.142	37.142	37.142	14.857
na voljo za dodelitev	22.285	36.444	49.216	55.778	
dodeljeno ob roku	22.984	24.370	30.580		
Mladinski demokratični projekti					
A.1.3	R1	R2	R3	R4	R5
predvideno ob začetku leta	25.016	25.016	25.016	25.016	19.060
na voljo za dodelitev	25.016	50.032	75.048	100.064	
dodeljeno ob roku	0	0	0		
EVROPSKA PROSTOVOLJNA SLUŽBA					
A.2	R1	R2	R3	R4	R5
predvideno ob začetku leta	99.660	99.660	124.575	74.745	99.660
na voljo za dodelitev	99.660	65.498	148.969	73.184	
dodeljeno	133.822	41.104	150.530		
SODELOVANJE S SVETOM					
A.3	R1	R2	R3	R4	R5
predvideno ob začetku leta	21.347	21.347	17.078	17.078	8.539
na voljo za dodelitev	21.347	42.694	59.772	52.178	
dodeljeno ob roku	0	0	24.672		
PODPORNE AKTIVNOSTI					
A.4.3	R1	R2	R3	R4	R5
predvideno ob začetku leta	21.817	18.181	14.545	14.545	3.636
na voljo za dodelitev	21.817	23.268	21.449	33.074	
dodeljeno ob roku	16.730	16.364	2.920		
SREČANJA					
A.5	R1	R2	R3	R4	R5
predvideno ob začetku leta	39.171	0	0	0	0
na voljo za dodelitev	39.171	39.171	39.171	39.171	
dodeljeno ob roku	0	0	0		

SEMINAR ZA ISKANJE PARTNERSKIH ORGANIZACIJ –

1.1 Ready for Action?, 25.–29. SEPTEMBER 2007, RADOVLJICA

V Radovljici je potekal mednarodni seminar »1.1 Ready for Action?«, namenjen mladinskim delavcem, ki delajo z mladimi in še nimajo izkušenj v mednarodnem sodelovanju. Seminarja, ki je omogočil medsebojno srečanje in spoznavanje ter razvijanje idej za prihodnje projekte mladinskih izmenjav, se je udeležilo 25 mladinskih delavcev iz 11 različnih pro-gramskih držav, med njimi tudi trije pred-stavniki slovenskih organizacij.

SEMINAR ON YOUTH POLICY IN SOUTH EAST EUROPE, 13.–15. SEPTEMBER 2007, SPLIT

Seminar je bil namen-jen izmenjavi infor-macij, primerjavam in oblikovanju predlogov treh ključnih akterjev na področju mladinske politike, to so oblikovalci mladinske politike, mladinskimi delavci in raziskovalci. Na seminarju se je izoblikovalo kar nekaj koristnih idej in priporočil za na-daljnji razvoj mladinske politike v Jugovzhodni Evropi, med drugim je bila podana tudi ideja za zbirni center raziskav in ostalih materialov na področju mladinske politike in o tem, da bi bila ena izmed naslednjih publikacij SALTO-YOUTH South East Europe Resource Centre namenjena prav tej temi.

REGIONALNI PARTNERJI EURODESK, JUNIJ 2007

V začetku junija je svoja vrata odprlo šest regionalnih partnerjev Eurodesk. Mladi lahko pomoč pri iskanju evropskih informacij zdaj poiščejo tudi v svojem lokalnem okolju, in sicer v Ljubljani (Info center ŠKUC), Mariboru (Infopeka), Murski Soboti (MIKK), Krškem (Zavod Regio), Celju (Celjski mladinski center) in Novi Gorici (MC Nova Gorica). Več na www.eurodesk.si ali info@eurodesk.si.

Janez Škulj, MOVIT NA MLADINA

Nekaj strašnega se plazi po Evropi

Še ne tako dolgo nazaj je veljalo, da so se stvari spremenile. Govor je bil o koncu zgodovine. Homo politicus naj bi bil dokončno zamenjan s homo consumatus. Ampak potem nekdo začne vse glasneje govoriti o nujnosti spodbujanja aktivnega družbenega udejstvovanja mladih. O nujnosti spodbujanja mladih k temu, za zavzamejo držo aktivnega državljanstva v svojih vsakodnevnih življenjih. In ta nekdo ni ravno kdor koli. To so ministri držav članic Evropske unije, odgovorni za področje mladine.

Svet EU je namreč leta 2006 v okviru odprte metode usklajevanja na področju mladine sprejel resolucijo, s katero je države članice pozval k uvedbi in izvajanju ukrepov, ki naj spodbudijo mlade k večjemu vključevanju v civilnodružbene pobude, spodbudijo večje sodelovanje mladih v sistemih reprezentativne demokracije ter podprejo najrazličnejše oblike učenja mladih za udejstvovanje v civilnodružbenih pobudah in sodelovanje v sistemih reprezentativne demokracije.

In kaj je razlog tega – za nekatere zagotovo – preobrata. Preprosto spoznanje, da sistem upravljanja evropskih družb potrebuje sodelovanje ljudi. Samo sodelovanje čim več ljudi, ki resno jemljejo svojo odgovornost,

da so samo oni tisti, ki določajo smer razvoja in s tem lastne prihodnosti, je odgovor na izzive večjih ali manjših kriz upravljanja evropskih držav in ne nazadnje tudi Evropske unije. Padajoči deleži prebivalstva, še zlasti med mlajšimi generacijami, ki se udeležujejo rituala volitev, ne obetajo ravno velike garancije za ohranitev okostja družbe, ki se je ustvarila v Evropi. In – da ne bo pomote – ne gre za vprašanje preživetja političnih strank ali njihovega mandata. Vse manj sodelovanja državljanov pri upravljanju javnih zadev, ki upošteva načela solidarnosti in spoštovanja razlikosti, vodi tudi k razkroju tistega, kar je evropske države naredilo uspešne. Tukaj se začne zgodba o socialni državi in zagotavljanju varnosti. Morda je fraza »za

interese ljudi« res malce obrabljena, toda za to pravzaprav gre.

Toda prizadevanja za več sodelovanja mladih v družbenem udejstvovanju, še zlasti v sistemih reprezentativne demokracije, ne morejo biti naslovljena le na mlade. Naslovljena so tudi na institucije reprezentativne demokracije na vseh ravneh družbene organiziranosti od občin preko pokrajin, regij in držav do Evropske unije. Kajti spodbujati mlade, da se »zaletavajo« v zaprta vrata, je res nesmisel in najboljša pot za nasprotno učinke.

Tukaj gre pozdraviti namero slovenske vlade, da se vzpostavi možnost glasovanja po svetovnem spletu. Uporaba novih tehnologij je zagotovo način, kako vzpostaviti dodatne poti sodelovanja prebivalstva pri upravljanju družbe. Toda spletno glasovanje je lahko le delček. Politično življenje katere koli skupnosti se ne more omejiti na periodično izbiro tistih, ki naj do naslednjih volitev odločajo v imenu vseh. Spodbujanje politične participacije se ne sme omejiti na zagotavljanje pestrosti tehničnih izvedb volitev.

Upravljanje družbe s potegovanjem strank za mandat volivcev je zagotovo ključni element reprezentativne demokracije. Vendar mora sistem zagotavljati tudi drugačne vidike zastopanja različnih interesov in dialoga z družbenimi institucijami. In seveda, ni mogoče reči, da politični ustroj v Sloveniji tega ne omogoča. Vendar je zagotovo mogoče reči, da takšni vidiki in mehanizmi niso vidni ter so verjetno tudi premalo transparentni. Res je tudi, da je včasih težko razlikovati

med akterji, če v imenu nestrankarskega združenja govori človek, ki je predstavljal vrh politične stranke.

Zato bi bilo koristno, da bi slovenska vlada svoj predlog uporabe novih tehnologij v prid lažjega dostopa državljanov do političnega udejstvovanja dopolnila tudi z ukrepi, ki bi spodbujali in omogočali dialog med institucijami in prebivalci ter njihovimi civilnodružbenimi iniciativami in združenji kot sestavnimi deli institucionalnega in neinstitucionalnega političnega življenja v Sloveniji. In ne samo z uporabo novih tehnologij.

Mladinska politika v Sloveniji je sicer naredila nekaj korakov v tej smeri, vendar veliko premalo. Predvsem premalo ali sploh ne tistih, ki bi bili umeščeni v prostor javne politike. Ne gre prezreti občutka, ki ga ustvarjajo posamezna dogajanja, da se mladska politika v Sloveniji vse bolj izgublja in da ne preseže podobe »pristočasnih in interesnih dejavnosti mladih«.

Slovenija se uvršča med tiste države, v katerih je bilo po letu 1990 ustanovljenih najmanj mladinskih organizacij. Res je, da v Sloveniji (kot tudi marsikje drugje) ne moremo govoriti o mladinski organizaciji kot posebni obliki združevanja ljudi, kajti zakonska ureditev pozna samo društva. Tako kot marsikje drugje je mladinska organizacija le vsebinski pojem, ki se uresniči v odnosu do mladinske politike, kot jo izvaja državni pristojni organ za področje mladinske politike. Do spoznanja o majhnem številu je mogoče priti z zasledovanjem pojavljanja v teh vsebinskih kategorijah.

Na primer v članstvu Mladinskega sveta Slovenije ali pa številu organizacij s statusom nacionalne mladinske organizacije za namen letnih razpisov Urada RS za mladino.

In zakaj je to problematično? Zato ker so mladinske organizacije, v katerih mladi člani v sodelovanju s svojimi sovrstniki prevzemajo breme upravljanja organizacije, prepoznane kot najučinkovitejše sredstvo za učenje družbenega udejstvovanja. Seveda ni dovolj, da je mladinska organizacija zgolj skupek mladih. V svojem delovanju mora upoštevati tudi veliko elementov, ki jo naredijo kot prostor učenja. Privilegij institucionalnih oblik dialoga z mladimi in s tem njihovega vpliva na družbeno realnost je upravičljiv samo zaradi učenja in motivacije mladih za sodelovanje v sistemih reprezentativne demokracije. Zato – kot prvi korak – potrebujemo jasno politiko za namen spodbujanja in krepitev družbenega udejstvovanja mladih, ki bo vključevala tudi ukrepe za podporo obstoju in delovanju mladinskih organizacij, predvsem njihovemu širjenju tako glede obsega kot vsebine. Ta politika mora temeljiti tudi na spodbujanju vključevanja tistih mladih, ki so zaradi različnih razlogov danes najmanj prisotni v družbenem in političnem življenju. Politika vključevanja – skozi vrstniške organizacije – ima dokazano najboljši učinek.

Družbeno udejstvovanje mladih je cilj in istočasno sredstvo mladinske politike. Mladinska politika vedno izhaja iz potreb družbe in njene prihodnosti, njeno izvajanje pa upošteva tudi interese mladih. Sodelovanje vseh skupin mladih v družbenem, še zlasti političnem,

udejstvovanju v Sloveniji ni tako na zavirljivi ravni, da bi se hvalili. Zelo aktivni so študentje, toda mladi niso le šolajoča se mladina. Zato morajo institucije reprezentativne demokracije vzeti svojo odgovornost resno, da ustvarijo takšne sistemske okvire in instrumente, ki bodo spodbudili več ljudi k sodelovanju pri upravljanju javnih zadev. Pravzaprav njihovih skupnih zadev, od katerih je odvisno tudi reševanje izzivov, ki so morda bližji odrasčajočemu posamezniku ali posameznici. Kje bom delal in kje bom živel.

Dolgoročno bo Evropa, Evropska unija, zgolj to, kar bo sprejemljivo za (veliko večino) ljudi. Skupnosti – majhne ali velike – se dolgoročno gradijo na najmanjšem skupnem imenovalcu. Začetna evforija, ne glede na to, ali je to ljubezen ali ekonomski izračuni, lahko zelo hitro izgubi svoj lesk. Težko je pričakovati, da bodo prebivalci Evrope sooblikovali Evropo, če ne bodo najprej sooblikovali svojega lokalnega življenjskega okolja.

Zato od slovenske mladinske politike in z namenom spodbujanja družbenega udejstvovanja mladih pričakujemo nekaj (na žalost ne preprostih) odgovorov: Kako bo spodbudila lokalne skupnosti k ustvarjanju in ohranjanju institucionalnih oblik dialoga med in z mladimi? Kako bo spodbudila nastanek in rast mladinskih organizacij, še zlasti vključevanje robnih skupin mladih vanje? Kako bo dosegla, da bo presežena podoba mladinskega dela kot »pristočasnih interesnih dejavnosti mladih«, za katere velja, da je ustrezno, če so, in ni nobene škode, če jih ni. Gospodje ministri, ki se zbirajo v Bruslju, ponavadi res ne tratijo časa s tistim, kar ni pomembno, oziroma ni nobene škode, če nič ne rečejo.

Primož Ferjančič, MOVIT NA MLADINA

Oprostite, participacija - kaj je to?

Participacija ni statičen koncept, ampak se z razvojem družb, politične teorije in raziskovanja spreminja. Participacijo lahko uporabljamo med drugim tudi s tržnega vidika kot udeležbo pri deljenju dobička, vendar ne v našem primeru.

O participaciji bomo govorili z vidika demokracije in družbene vključenosti ter družbene odgovornosti in učenja, ki poteka v teh procesih, kadar govorimo o mladinskem delu. Zato govorimo o **politični participaciji** v ožjem in širšem smislu. Prvi klasični predstavlja pomen udeležbe na volitvah, sodobnejši pristopi pa politično participacijo opredeljujejo kot širše družbeno vključevanje ljudi v procese (so) upravljana skupnosti.

Politična teorija ponuja vrsto klasifikacij oblik in slogov politične participacije, kar sovпада z zornim kotom proučevanja, s tem pa se pojavljajo tudi pojmovne razlike. Osnovna klasifikacija na konvencionalne oziroma institucionalizirane oblike participacije in nekonvencionalne oziroma protestne oblike ne zadošča. Danes strokovnjaki zaznavajo raznolikost oblik participacije. V postmaterialnem smislu se ta obrat kaže v smeri celotne kulture družb. To predstavlja obrat k vrednotam varovanja okolja, človekovih pravic, enakopravnosti spolov, individualni avtonomiji in osebni izražanju. Mlade generacije so tako bolj vključene v ad-hoc oblike participacije, ki niso hierarhično in birokratsko zapletene, ampak so odzivne, dinamične in ne nujno

institucionalizirane. S tem se dotaknemo tudi vprašanja prostora v družbi, v kateri se neka participativna dejavnost odvija, in poimenovanja. V najširšem smislu govorimo o politični participaciji ali samo participaciji. Zasledimo lahko tudi pojme, kot so civilnodružbena participacija, socialna (družbena), civilna, strankarska, tudi mladinska participacija, demokratična participacija idr.

Omenjene nove oblike politične participacije lahko bolje razumemo, če si pomagamo s teorijo (konceptom) civilne družbe in socialnega kapitala. **Civilna družba** predstavlja prostor med trgom (kapitala), državo (javne sfere) in zasebnostjo oziroma zunaj njih, na katerem se združijo različni zasebni in predvsem neprofitni interesi, na katerem se posamezniki združujejo v različne iniciative in nevladne organizacije ter tako izražajo svoja stališča ali odnos in pripadnost določenim vrednotam. Posameznikovo vpetost, vključenost in zaupanje v take organizacije in mreže označujemo s pojmom **socialni kapital**. Ta tako predstavlja osnovo za javno zavezanost in spodbuja politično participacijo na poti do uravnoveženega soupravljanja

skupnosti skupaj s političnimi strankami in ekonomskimi akterji – **participativna demokracija**. Participacija predstavlja pot do **aktivnega državljanstva**, ki je opredeljeno kot širši koncept in pomeni pripravljenost ter sposobnost posameznikov sooblikovati okolje in družbo.

Oblike in slogi osebnega političnega izražanja v sodobnih zahodnih družbah so raznoliki predvsem med mladimi in so prerasli zgolj participacijo na volitvah, ki v nekaterih državah celo pada, vendar se povečujejo druge oblike, ki so bile do sedaj celo nepoznane. Kljub temu moramo biti pozorni na nekaj dejstev, ki način politične participacije mladih postavljajo v drugačno luč.

- **Porast potrošništva** med mladimi lahko resno izzove družbeno participacijo mladih, saj predstavlja obrat od solidarnosti. Vzrok za to lahko iščemo v dejstvu, da dostop do volilne pravice ni več dovolj velika potrditev mladih, da se jim zaupa enakovreden položaj s starejšo populacijo, ampak se v tem potrjujejo prav preko materialnega statusa.
- Drugo pomembno dejstvo je **individualizacija**, ki povzroča odmik mladih od kolektivne akcije. Mladi se ne navdušujejo za participacijo v formalnih članskih mladinskih organizacijah z rutinskimi programi.
- **Centralizacija političnega in družbenega življenja** v številnih evropskih regijah lahko prikrajša mlade za izkušnjo vidnosti in vključenosti njihovih projektov v lokalno okolje. Mladi se tako udeležujejo v bolj zaprtih, neformalnih in fleksibilnih strukturah.
- **Mobilnost** je tudi odziv na potrebo po individualni integraciji mladih. Predvsem v Vzhodni Evropi je participacija mladih okrnjena zaradi emigracije.

Glede na opisane trende lahko ugotovimo, da mora mladinska politika v okviru civilne družbe in tudi javne sfere omogočati legitimen prostor, ki mladim omogoča izvirne oblike udejstvovanja, pri katerih lahko mladi varno in stimulatивно izražajo svoja stališča in ustvarjalno delujejo v smeri skupnega dobrega.

Preko neformalnega in priložnostnega učenja, ki v takem prostoru poteka, mladi reflektivno v odnosu do okolja pridobivajo sposobnosti, znanja, vrednote – **človeški kapital** ter so tako bolj opremljeni za politično participacijo. S tem se uresničujejo in povečujejo individualno integriteto ter družbeno odgovornost.

EUROBAROMETER

http://ec.europa.eu/public_opinion/index_en.htm

PROSTI ČAS IN ČLANSTVO V ORGANIZACIJAH

- Mladi so izbrali šport (45 %), druženje s prijatelji (40 %), branje (25 %), uporabo interneta in igranje videoigric (21 %) ter gledanje TV (19 %).
- Le 22 % vseh vprašanih mladih je članov različnih organizacij, od teh jih je 49 % izbralo odgovor članstvo v športnih klubih, 8 % članstvo v mladinskih in kulturnih organizacijah/klubih, 7 % članstvo v sindikatih in 5 % članstvo v političnih strankah.

Višji odstotek pri prostem času je povezan z višjo izobrazbo. Pri članstvu ostaja jasna razmejitev med severnimi državami in južnimi, v katerih je članstvo manj razširjeno.

PARTICIPACIJA V DRUŽBI

- Za spodbujanje aktivnega državljanstva med mladimi je posvetovanje z mladimi med oblikovanjem politike najbolj zaželen oblika – med mladimi jih je 81 % izbralo to možnost. Naslednje izbrane možnosti so bile: več programov prostovoljstva (74 %), izobraževanje (70 %) in nižja starost za pridobitev volilne pravice (le 19 %).
- Da bi se mlade slišalo, ti menijo, da bi bilo najbolje sodelovati v debatah s politiki (29 %), se vključiti v politično stranko (16 %), demonstrirati (13 %) ali podpisati peticijo (11 %).
- Med mladimi Evropejci se jih 82 % zanima za dnevno nacionalno politiko, 62 % se jih je v zadnjih treh letih udeležilo volitev ali referendumov, le 13 % se jih ni participiralo. Moški so aktivnejši od žensk. Starejši in višje izobraženi ter tisti, ki živijo v urbanih okoljih, se najbolj zanimajo za politiko na vseh ravneh.

Mateja Demšar, MOVIT NA MLADINA

Program MLADI V AKCIJI in participacija

Participacija? Kdo? Zakaj? Kdaj? Živimo v družbi, ki je »živ« organizem, sestavljen (med drugim) iz različnih posameznikov. Vendar posameznik in njegovo posamezno delovanje še ne ustvarita družbe.

Družbo, v kateri živimo in v kakršni živimo, oblikujeta prepletanje in medsebojna soodvisnost delovanj teh posameznikov. Delovanje pa pomeni odgovornost, razpoznavnost in učinke, zato lahko rečemo, da delovanje posameznikov konstituira delovanje družbe ter da je participacija nujna vsakega organskega sistema.

Obstajajo različni sistemi participacije. Participacija v hierarhičnih sistemih je prisilna in ne omogoča spontane participacije, vendar omogoča stabilnost in sodelujočim posameznikom različne koristi oz. ugodnosti. V nehierarhičnih sistemih je bistvena intenzivnost udeleževanja, saj le-ta prinaša (pre)moč. Spontana participacija dopušča osebno integriteto posameznika ter tako omogoča njegovo ustvarjalnost, vendar ne rešuje problemov, ki so povezani s socialno integracijo in uspešnostjo organizacije. V javno-zasebnem partnerstvu pa je bistveno uveljavljanje tržnih odnosov oz. partnerstva med zasebnim in javnim sektorjem.

Eden od ključnih pogojev za razvoj sodobne družbe na vseh nivojih je participacija mladih, ki aktivno sodelujejo v procesu prepoznavanja različnih potreb, iščejo mogoče rešitve zanje, sodelujejo v procesih odločanja in načrtovanja aktivnosti ... v želji

po spreminjanju okolja ter zadovoljevanju različnih potreb in interesov.

Možnosti za participacijo (politično) mladih so različne, od sodelovanja v vrstniških skupinah, različnih prostočasnih dejavnostih pa vse do, pri polnoletnih, volilne pravice. In kje mladi najpogosteje sodelujejo: v športnih in kulturnih društvih ter različnih nevladnih in mladinskih organizacijah. Na participacijo in informiranje mladih se nanaša tudi resolucija Sveta o uresničevanju skupnih ciljev na področju participacije in informiranja mladih s ciljem spodbujanja njihovega dejavnega evropskega državljanstva z dne 7. 12. 2006 ter posledično program MLADI V AKCIJI, katerega ena od prednostnih nalog oz. kar glavna prednostna naloga je spodbujanje participacije oz. sodelovanja mladih v demokratičnem življenju.

Participacija je preko programa MLADI V AKCIJI še zlasti izpostavljena v okviru projektov mladinske demokracije (akcija 1.3), ki so namenjeni spodbujanju vključevanja in sodelovanja mladih v civilnodružbenih pobudah ter asociativnem življenju kot tudi vključevanju in sodelovanju mladih v sistemih reprezentativne demokracije. Prav tako vzpodbuja participacijo tudi akcija 1.2 – mladinske pobude.

V tem pogledu je participacija neizogibno povezana s konceptom aktivnega državljanstva, ki pomeni polno in celovito sodelovanje mlade osebe v družbi.

Drugi dejavnik, ki izpostavlja participacijo, so projekti srečanj med mladimi in pristojnimi za mladinsko politiko v okviru akcije 5.1. Tovrstni projekti transnacionalnih mladinskih seminarjev naj bi podpirali sodelovanje, seminarje in strukturiran dialog med mladimi, tistimi, ki so aktivni v mladinskem delu, ter pristojnimi za mladinsko politiko. Vse prevečkrat lahko namreč ugotovimo, da participacija mladih v civilnodružbenih pobudah ter asociativnem življenju ni ravno navdušujoča. Povprečna stopnja spremljanja političnega življenja je po podatkih primerjalnih evropskih raziskav sorazmerno nizka, prav tako upada članstvo v tradicionalnih institucijah, kot so politične stranke in celo mladinske organizacije, naraščajo nezaupanje in kritičnost do vodilnih politikov, cinizem in apatija.

V želji po spremembah in izgradnji demokracije je treba začeti spremembe uvajati v mikrokolju posameznika, torej na lokalni ravni, ki jo dobro poznamo in je dostopnejša kot nacionalna raven ter se ukvarja z vprašanji, ki se neposredno tičejo lokalne skupnosti. S participacijo v lokalnih upravnih organih ali sodelovanjem v dialogu z lokalnimi predstavniki lahko posameznik pridobi znanje o stanju lokalne skupnosti. Informirani in izobraženi državljani, ljudje, ki se spoznajo na politična vprašanja in ki občutijo učinke svojega delovanja, lahko tvorijo učinkovitejšo demokracijo in imajo obenem večje zaupanje v politični sistem. Slednji lahko tako postane bolj dovzeten, korekten in zadovoljiv.

Z drugimi besedami: participirati (udeleževati se) pomeni ne biti izločen iz procesov odločanja, zato: Organiziraj se!
Zgrabi priložnost!
Participiraj! Zdaj!

Sašo Kroneger, Društvo za razvijanje preventivnega in prostovoljnega dela

Mentorstvo prostovoljcem ter razvoj in vzgoja za participacijo

Ko sem se ob koncu študijskega leta pogovarjal s prostovoljkami, so med drugim rekly, da so se naučile aktivno posegati v dogajanje okrog sebe. Dejale so, da sedaj same odkrivajo skupine, ki bi lahko živele bolje, in da jim je jasno, kako naj se problemov lotijo. Čez nekaj časa sem od njihovega profesorja na fakulteti še izvedel, da so se dekleta resno lotila projekta, namenjenega mladim v najbolj nerazvitem in marginaliziranem delu Ljubljane.

Ko so dekleta prišla v našo organizacijo, so večinoma (tako kot drugi) govorile o tem, da želijo pomagati ljudem okrog sebe. Da bodo vložile svojo energijo, znanje, prosti čas, razumevanje ... v to, da bo na koncu nekdo živel bolje. Takrat smo bili vsi skupaj na prelomnici. Prvo leto so sodelovale v projektu, ki je bil vzpostavljen pred njihovim prihodom, vendar sem jih poskušal spodbujati, da so tudi same razmišljale kam in kako naprej. V drugem letu so pri pripravi in izvedbi projekta sodelovale intenzivneje z več predlogi, idejami, mnenji ... Sam pa sem jim govoril o izkušnjah iz drugih

novega (saj se verjetno vsi spominjamo svojih pubertetniških uporov). Trenutek prehoda od heteronome družbene odgovornosti (mama je rekla, da je ljudem lepo pomagati) k avtonomni (mislim, da bodo ljudje bolje živeli, če bom ..., ne glede na to, kaj si mislijo drugi ...) je trenutek, ko človek začne (aktivno) participirati v družbi z lastnim delom, in je tisti trenutek, ko je smiselno mlade podpreti, informirati in voditi. Seveda, da ne bo pomote, participacija teče že prej, saj so otroci vključeni v različne aktivnosti, pri katerih bolj ali manj uspešno predstavljajo svoje mnenje in svoj pogled na svet.

injam. V okviru aktivnosti, ki jih izvajamo s prostovoljci, spreminjamo pogled večinskega prebivalstva na Rome in njihovo življenje, na Metelkovo, na prostovoljno delo ..., ob tem pa spreminjamo tudi pogled Romov na »civilne«, pogled prostovoljcev na druge prostovoljce in na ljudi, s katerimi delajo.

Obstaja še ena komponenta participacije – ljudje si večinoma izbiramo družbo na osnovi vrednot, ki jih zagovarjamo, oziroma skupnih interesov. Prostovoljci se skozi svoje delo povezujemo, potrjujemo vrednote drugih, iščemo skupne poti za doseganje ciljev – in to je naša moč. Več kot nas je, močnejši je naš vpliv.

Ena izmed vlog mentorja v prostovoljnem delu posameznika je tudi ta, da prostovoljca spodbuja in uči gledati okrog sebe, prepoznavati možnosti za aktivno vključevanje v življenje okrog sebe ter da mu predstavi, kako so si vrednote prostovoljskih organizacij v nekaterih točkah pogleda na svet enotne oziroma vsaj zelo podobne.

Kaj je pri tem najtežje? To, da je včasih treba ljudi poriniti v vodo in jih pustiti, da plavajo, ob tem pa jim kazati, kako bodo plavali uspešneje ...

projektov. V tretjem letu so dejale, da želijo spoznati, kako projekt deluje, ter da bi želele kot prostovoljke delovati na kakšnem drugem področju kot prvi dve leti. Zato smo se lotili novega projekta popolnoma od začetka – z obiskom naselja, v katerem smo želeli pomagati, in vprašanjem, ali bi naše potencialne uporabnike naš projekt sploh zanimal. Ob koncu četrtega leta smo zaključili drugi projekt, ki so ga dekleta izvedla večinoma sama ob mojem vedno manjšem mentorskem prispevku.

Mnogo mladih ljudi se vključuje v prostovoljno delo v trenutku, ko njihov osebni razvoj še zahteva rušenje do takrat naučenega in gradnjo

Kadar imamo možnost, da sodelujemo v stvareh, ki se dogajajo okrog nas, smo zadovoljni. Ne glede na to, ali gre za otroka, ki želi sam plačati kepico sladoleda, ker je že dovolj velik in sposoben za to, ali za gospo, ki ne želi v dom za upokojence, ker ima občutek, da bi lahko ob pomoči bližnjih še vedno sama skrbela zase. Participacija je ena izmed stvari, s katerimi se ukvarjamo skozi celo življenje.

Participacija je lahko tudi širša od samega sodelovanja med mano kot posameznikom in okoljem. S svojim delom in idejami se vključujem v okolje in ga dejavno sprem-

ABC prostovoljstva

Več podatkov o mentorstvu prostovoljcem boste kmalu lahko prebrali v knjigi ABC Prostovoljstva, ki jo pod okriljem CNVOS-a pripravljajo mentorji iz več prostovoljskih organizacij. Priročnik za mentorje bo obsegal teme, pomembne za uspešno sodelovanje med prostovoljci in organizacijami. Poleg strokovnih prispevkov bo vseboval tudi ideje za delo s prostovoljci in predloge obrazcev, ki jih organizacije uporabljajo pri svojem delu.

MOVIT NA MLADINA

Meje lokalnih mladinskih svetov

Od uveljavitve zakona o mladinskih svetih poteka proces vzpostavljanja mladinskih svetov lokalnih skupnosti v posameznih občinah. Po petih letih od uveljavitve tega zakona je treba navesti nekaj dejstev.

Trenutno je registriranih 41 mladinskih svetov lokalnih skupnosti, od katerih jih deluje slaba polovica. Število na novo registriranih mladinskih svetov lokalnih skupnosti upada. V nekaterih krajih sta ustanovljena (ali vsaj registrirana) dva mladinska sveta, kar je popolnoma v nasprotju z idejo o svetih kot krovni povezavi različnih prostovoljnih mladinskih organizacij oziroma kot predstavniškemu telesu mladih pri organih oblasti v posamezni lokalni skupnosti.

Vsebina delovanja mladinskih svetov lokalnih skupnosti je izredno različna. Včasih tudi problematična. Predvsem takrat, ko mladinski svet lokalne skupnosti začne organizirati neposredne »prstočasne« aktivnosti za mlade in se začne obnašati kot »supramladinska organizacija«. To je lahko le vloga njegovih članic, samo delovanje lokalnega mladinskega sveta pa je lahko usmerjeno v podporo delovanja članic ter v organizacijo dialoga med mladimi in institucijami lokalne skupnosti.

Pomemben zaključek teh dejstev je naslednji. Mladinski sveti lokalnih skupnosti so se uveljavili predvsem v večjih lokalnih skupnostih z večjim številom prebivalstva in – morda tudi zato – večjim številom akterjev na področju mladine. Vendar v manjših lokalnih skupnostih to ne drži. Razmišljati je treba o nadomestnih modelih, ki bi lahko predstavljali avtonomno in demokratično institucionalizirano obliko za trajni dialog med mladimi in z mladimi v posamezni lokalni skupnosti.

Svet mladih kot nadomestna možnost

Svet mladih kot nadomestna oblika strukture za dialog med mladimi in z mladimi je

lahko drugačna oblika dela, ki je predvsem primerna za manjše lokalne skupnosti. Namenjen naj bi bil organizaciji javnih debat med mladimi o posameznih vprašanjih in dialogu mladih s strukturami oblasti v lokalni skupnosti. Med stalnimi temami debat in dialoga bi zagotovo moralo biti tudi vprašanje spodbujanja in vključevanja mladih v politično življenje lokalne skupnosti ter seveda vsa – za mlade in njihovo prihodnost v lokalni skupnosti – pomembna vprašanja z dnevnega reda občinskega sveta.

Ogrodje takšne strukture naj bi sestavljal Svet mladih, izvoljen neposredno na podlagi volilne pravice za vse mlade s stalnim prebivališčem v posamezni lokalni skupnosti. Volitve bi lahko organizirali vzporedno s siceršnjimi volitvami v organe lokalne skupnosti, pravila v zvezi z volitvami pa bi lahko predvidevala tudi posamezne ukrepe za to, da bi Svet mladih res ostal svet mladih. Takšen ukrep bi lahko bila še dovoljena starost kandidata, ki bi zagotavljala, da sestava Sveta zares ostane v mejah »mladine«.

Izvršni odbor Sveta mladih bi predstavljal operativnejše telo, ki bi ga izvolil Svet mladih izmed svojih članov. To telo bi neposredno izvajalo letni program dela, ki bi ga sicer sprejel Svet mladih. Za pomoč in podporo delu tako Sveta kot njegovega izvršnega telesa bi lahko poskrbel lokalni mladinski center ali celo občinska uprava.

Pri celotnem projektu oblikovanja takšne strukture je treba upoštevati njen najpomembnejši vidik. Pot do cilja – torej učenje za sodelovanje v sistemih reprezentativne demokracije je enako pomembno, če ne še bolj, kot cilj – imeti možnost dialoga in s tem vpliva na odločitve organov oblasti.

Vzpostavitev in začetek delovanja takšnega Sveta mladih bi lahko podprli tudi v okviru programa MLADI V AKCIJI, in sicer kot mladinsko pobudo. Zahtevnejši in večplastni projekti bi se lahko za podporo potegovali kot mladinski demokratični projekti.

PRVI KORAKI DO VEČJE POLITIČNE PARTICIPACIJE MLADIH

Prvi korak za spodbujanje večjega političnega udejstvovanja mladih je obveščanje mladih o načrtovanih pomembnejših odločitvah lokalne skupnosti. Vsebina takšnega obveščanja mora biti prilagojena mladim, zaželena je uporaba medijev, ki so mladim blizu, informacije pa morajo poudarjati tudi dolgoročen pomen pričakovanih odločitev za njihovo življenje v posamezni lokalni skupnosti.

Za uresničitev tega prvega koraka predlagamo naslednje. V kar nekaj slovenskih občinah so občine ustanovile javne zavode, ki opravljajo tudi poslanstvo mladinskega centra in znotraj katerih izvajajo tudi dejavnost informiranja za

mlade. Kratko informacijo o načrtovanem delu občinskega sveta v prihodnjem mesecu bi – ob sodelovanju občinske uprave in sveta – lahko pripravili v okviru te dejavnosti. Dve ali tri teme prihodnjega dnevnega reda, ki so lahko pomembne za mlado populacijo, bi še posebej izpostavili. Informacija o tem bi lahko bila dostopna na spletnih straneh mladinskega centra in na fotokopijah na najpogostejših zbirališčih mladih v občini.

In naslednji korak? V občinskih svetih, v katerih delujejo (pod)odbori za mladino, bi lahko uveljavili mesečne okrogle mize, na katerih bi potekala debata o posamezni temi, med sodelujočimi pa naj bi bili mladi ter zainteresirani člani in članice (pod) odbora za mladino.

Primož Ferjančič, MOVIT NA MLADINA

So strankarski podmladki sateliti strank ali prostor mladinskega ustvarjanja?

S predstavniki treh podmladkov v političnih strankah, in sicer s predsednico Mladih asov – Nino Stankovič, predsednikom Mladega foruma SD – Dejanom Levaničem in predsednikom Nove generacije SLS – Rokom Ravnikarjem smo se pogovarjali o vlogi političnih podmladkov v slovenskem mladinskem in političnem prostoru. Njihovi pogledi so si v marsičem zelo podobni, predvsem takrat, ko govorijo o politični participaciji mladih v družbi. Nekoliko se razlikujejo v stališčih do statusa podmladka, vsi pa izpostavljajo pomen aktivnega dela mladih in pomen izkušenj ter kompetenc za mladega človeka.

Kot predstavniki mladinskih organizacij v političnih strankah predstavljate tudi najbolj klasično obliko politične participacije, čeprav v Sloveniji članstvo v političnih podmladkih ne pomeni tudi nujno članstva v stranki. Ampak vendar, kako vidite stanje politične participacije mladih v Sloveniji v najširšem smislu in tudi konkretno kot strankarsko participacijo?

Nina Stankovič: »Mladi Asi menimo, da je stopnja politične participacije med mladimi pre nizka. Prav v ta namen smo letos zastavili akcijo »Najdi pot v lokalno samoupravo«, s katero želimo dvigniti zanimanje mladih za samo politiko. To je program na področju aktivnega državljanstva in politične participacije mladih. S strokovno pomočjo mednarodne organizacije IPP (Dutch Centre for Political Participation), ki ima večletne izkušnje na področju politične participacije mladih na Nizozemskem, želimo projekt, ki ga že več let uspešno izvajajo, prenesti v svoje lokalno okolje. Gre za ustanavljanje t. i. »mladinskih svetov«, kar v praksi pomeni, da se srednješolci iz določene občine nekajkrat na leto dobijo v prostorih občine, imajo svoj svet (v istem obsegu kot občinski svet), na katerem razpravljajo o različnih temah in predlagajo različne projekte, ki bi pripomogli k boljšemu življenju mladih v občini. Na koncu izglasujejo najboljši projekt, ki ga v celoti pripravijo in izvedejo sami, projekt pa podpre tudi sama občina, ki ga skupaj s sponzorji tudi sofinancira. Sicer spodbujamo tudi strankarsko participacijo, a ji ne dajemo tako velikega pomena kot splošni politični participaciji.«

Dejan Levanič: »Participacija mladih v družbi je eden izmed ključnih pogojev za razvoj družbe na vseh nivojih. Sam zagovarjam stališče, da je participacija mladih v družbi ključna za razvoj demokracije, enakopravnosti in solidarnosti ter demokratičnih družbenih procesov. V Sloveniji so mladi v procesih odločanja izrazito deprivilegirana družbena skupina. Nekateri še nimajo volilne pravice, mnogim se »zaradi mladosti in neizkušenosti« preprečuje dostop do izražanja mnenj in vplivanja na odločitve. Izobraževalni sistem mladim ne da skoraj nobenih informacij in znanj o javnih institucijah, organiziranosti države ali lokalne skupnosti, načelih demokracije ali možnosti vpliva na sprejemanje odločitev. Nestranskost šolskega sistema se je izrodila v nepolitichnost, zato v šolah ni prostora za razpravo o javnih zadevah, izražanje političnih mnenj ipd. Velikokrat se mladi tudi samovoljno odločijo, da v procesih odločanja ne bodo sodelovali, saj so nad političnim dogajanjem razočarani, v njem zaradi pridiha sprijenosti ne vidijo perspektive.«

Rok Ravnikar: »Posebnih analiz nimamo niti jih ne poznamo, vendar je dejstvo, da glede na pretekla leta množičnost in udeležba pri aktivnostih političnih podmladkov padata. Po eni strani je sicer mogoče zaslediti kar nekaj zanimanja za sodelovanje na volitvah (kot kandidati, primer zadnje lokalne volitve), vendar po drugi strani glede na pretekla leta ni zaznati večjih in homogenih političnih zahtev mladih. V smislu možnosti, tudi zakonskih, je danes položaj veliko boljši (primer je sprejeta zakonodaja o Mladinskem svetu Slovenije in lokalnih mladinskih svetih), vendar ocenjujemo, da se te institucionalne možnosti še vedno premalo izkoriščajo. V tem trenutku lahko samo ugotovimo, da političnim institucijam ob dejstvu, da je participacija mladih nizka, več kot očitno ne uspe prikazati ali dokazati smiselnosti političnega udejstvovanja mladih, po drugi strani se ob odsotnosti spontanosti družbenih mladinskih iniciativ lahko tudi sklepa, da se mladi ne srečujejo s konkretno problematiko, ali kar je verjetneje, svojih problemov ne zaznavajo kot rešljivih skozi politiko in izoblikovanje političnih zahtev.«

Nina Stankovič
predsednica Mladih asov

Dejan Levanič
predsednik Mladega foruma SD

Rok Ravnikar
predsednik Nove generacije SLS

Katere oblike politične participacije ocenjujete kot najbolj smiselne ali uspešne z vidika mladinskega dela? Ali je participacija odvisna od trenutne problematike ali bi lahko rekli, da je bolj smiselno vzpodbujati dolgoročnojšo aktivnost mladih?

Nina Stankovič: »Z vidika mladinskega dela kot bolj smiselno ocenjujem dolgoročnojšo aktivnost mladih, saj menim, da jih le-ta oblikuje, jim da nova znanja, spodbuja kreativnost in omogoča kakovostnejšo mladost, hkrati pa zavira mladostniško delikvenco. Pozitivna je tudi participacija, ki se odziva na aktualne probleme, saj se je včasih nujno treba odzvati, mlade pa spodbuja k aktivizmu.«

Dejan Levanič: »Pomembno se mi zdi, da participacija mladih pomeni vključevanje mladih v odločitve, ki jih posredno ali neposredno zadevajo. Pomeni družbeno udejstvovanje mladih pri sprejemanju političnih odločitev v državi. Zato so najpogostejši kazalniki za merjenje participacije mladih predvsem število udeleženi mladih na družbenih položajih moči in vpliva. Vsekakor je zaželeno in nujno vzpodbujati dolgoročnojšo aktivnost mladih in v tem kontekstu razmišljati v smeri spodbujanja in dodatnega podpiranja mladinskih projektov, ki delajo v smeri vključevanja mladih pri zbiranju idej, vplivanju na odločitve in vključevanju mladih v izvajanje javnih zadev, nadalje v okviru zakona o mladini jasno definirati mladinske organizacije v političnih strankah, jih opredeliti kot mladinske in jim tako odvzeti etiketo »političnosti« v negativnem smislu ter dejansko izvajati določbe 6. člena Zakona o mladinskih svetih, ki določajo, da morajo biti mladinski sveti kot zakoniti predstavniki obveščeni o odločitvah, ki zadevajo mladino, in hkrati vzpostavljati možnosti za vključitev mladinskih svetov v procese soodločanja o zadevah, ki se tičejo mladine.«

Rok Ravnikar: »Za razliko od prejšnjega političnega sistema (pred letom 1990), v katerem se je mlade od najzgodnejših let sistematično vključevalo v aktivno družbeno participacijo in pripravljalo nanjo – kakor koli (ne)demokratska je že bila, ocenjujemo, da v današnjem vzgojno-izobraževalnem sistemu do starosti, pri kateri se vključujejo v politične stranke (ponavadi od polnoletnosti dalje), ne obstaja zadostna in pozitivna predstava o pomenu, smislu in potrebah po političnem udejstvovanju.«

Slovenski podmladki političnih strank imajo kljub nekaterim skupnim točkam (celo sporazumom) vsak svoj program in usmeritve ter tudi status znotraj stranke. Kako ocenjujete vlogo političnih podmladkov v slovenskem prostoru? Imajo kakšen vpliv na stranko in na okolje,

v katerem delujejo? Kakšen koncept političnega podmladka zagovarjate?

Nina Stankovič: »Nekateri politični podmladki so vidnejši kot drugi. Vse je odvisno od velikosti stranke in njenega podmladka, njihovega dela, celo dobrih odnosov z mediji, saj smo sami že večkrat doživeli tudi medijski mrk, a vemo, da se to ne dogaja samo nam, temveč tudi drugim podmladkom. Mladi Asi smo suvereni del Aktivne Slovenije, z lastnim vodstvom, programskimi usmeritvami in lastnim statutom. Z vodstvom stranke odlično sodelujemo in imamo v stranki tudi dovolj vpliva. Lotevamo se lastnih in skupnih akcij, večjih programskih razhajanj za zdaj med nami in Asom ni.«

Dejan Levanič: »Politična moč in vloga podmladka sta odvisni od vsakega podmladka posebej. Kolikšni bosta ta vloga in moč, je odvisno od politike, ki jo vodi podmladek. Posebej pomembno je, da podmladek ne predstavlja strankarskega satelita, preko katerega se manipulira z glasovi mladine. Ravno nasprotno, podmladek mora predstavljati ne samo politično vlogo, temveč tudi obliko mladinske organiziranosti, preko katere lahko mladi izražajo svoje talente, stališča in se politično izobražujejo. Ravno zato članice in člani Mladega foruma SD niso avtomatsko člani stranke, to odločitev prepuščamo njim, sprejmejo jo lahko šele takrat, ko vidijo, kakšno politiko stranka, ki ji podmladek sploh pripada, vodi in zagovarja. Osebo vidimo vlogo podmladka v tem, da lahko preko stranke, ki ji pripada, zagovarja stališče mladih, se osredotoči na ključne probleme slovenske mladine in ne glede na status stranke to tudi goreče zagovarja. Govorim o možnostih izobraževanja, prve zaposlitve, prvega stanovanja, študentske politike itd.«

Rok Ravnikar: »Po statutu SLS je predsednik podmladka član izvršilnega odbora stranke, podmladek pa ima tudi 10 predstavnikov v glavnem odboru oz. na kongresu stranke. Neposredne moči ali vpliva razen preko članstva v izvršilnem odboru stranke nimamo. Vendar imamo pozitivno izkušnjo, da so bila naša stališča velikokrat upoštevana pri oblikovanju stališč stranke.«

V tujini se strankarski podmladki ukvarjajo z zelo različnimi aktivnostmi, ki niso nujno politično aktivistične ali namenjene zgolj članstvu: recimo dobrodelne, zabavne prireditve, tabori za otroke in mlade ter podobne aktivnosti, ki včasih na prvi pogled nimajo nič skupnega s politikom. Vaše mnenje o tem in kako je s tem v Sloveniji?

Nina Stankovič: »Mladi Asi se zgledujemo po istem vzorcu, saj več kot polovica naših aktivnosti ni politično aktivističnih. Spodbujamo mlade glasbenike, sodelujemo v kampanji Vsi

drugačni, Vsi enakopravni, z akcijo »Omrežimo nasilje« spodbujamo športne aktivnosti in zdravo življenje. Svoje člane pošiljamo na seminarje, usposabljanja, mladinske izmenjave in študijske obiske v sklopu programa MLADI V AKCIJI, pripravljamo tudi mladinsko pobudo, ki bo namenjena boju proti trdim drogam, ter mladinsko izmenjavo, namenjeno spoznavanju EU in njenih članic.«

Dejan Levanič: »Takšno aktivnost ocenjujem zelo pozitivno. V Sloveniji je tega manj, saj so podmladki mnogo manjši kot v tujini, ob tem pa zelo omejeni glede financiranja. Status, ki ga podmladki sploh nimajo, saj niso pravne osebe in se vodijo pod evidenco posamezne politične stranke, jim onemogoča prijavljanje na različne razpise in pridobivanje sponzorskih sredstev. Priznati je treba, da ima vsak podmladek kak projekt, ki je vreden pohvale in si zasluži malo več pozornosti. Različni tabori, festivali in druženja so večinoma omejeni na članstvo in ne segajo po neopredeljeni mladini, saj zato ni dovolj promocije in so aktivisti znotraj podmladkov prepuščeni svoji dobri volji in prostemu času, ki ga v to vložijo.«

Rok Ravnikar: »Vplivajo predvsem lokalna politična kultura v lokalni skupnosti, politična kultura, izkušnja in tradicija v družini ter izkušnje ali stiki s politikom v krogu vrstnikov, s katerimi se vsakodnevno družijo. Pomembno je tudi, kako je sicer razvito civilnodružbeno življenje v neposrednem okolju in kako si posameznik organizira svojo socialno mrežo. Če je socialna mreža v ožjem smislu vpeta tudi v prosti čas in življenjski prostor, potem se prej in lažje izoblikujejo problemi, zahteve in stališča, ki lahko prerastejo v politični aktivizem.«

Kako ocenjujete vlogo neformalnega učenja oziroma pomena izkušenj, ki si jih mlad človek pridobi z delom v političnem podmladku? Kako poteka dinamika dela v taki organizaciji konkretno tedensko in na vseh ravneh, obstajajo tedenska srečanja, kako je videti tekoče redno delo?

Nina Stankovič: »Delo v podmladku oz. kateri koli mladinski organizaciji je zagotovo pozitivna izkušnja za vsakega mladega človeka. Bistvo našega delovanja je, da se mladi naučijo aktivno vključevati v družbo, naučijo se tudi komunicirati z javnostjo, dobijo vpogled v delo občine, države in njenih institucij, dobijo tudi izkušnje iz javnega nastopanja, organiziranja in vodenja. Delo poteka zelo dinamično, vodstvo in tajništvo je dnevno delovno obremenjeno, saj se je treba odzivati na aktualno dogajanje, zato včasih bolj delovni dan oz. delovnik generalnega sekretarja traja tudi pozno v noč. Izvršni odbor podmladka, ki ga sestavlja sedem članov, se dobiva po potrebi oz. enkrat na mesec, svet podmladka pa približno nekajkrat na leto. Vsa vmesna dogovarjanja, debate, deljenje

idej potekajo virtualno, saj imamo IO mailing listo, ki nam omogoča hitro in najcenejšo komunikacijo, saj prihajamo iz različnih delov Slovenije (Kamnik, Črnomelj, Železniki, Koper, Slovenske Konjice, Nova Gorica in Radeče).«

Dejan Levanič: »Neformalno izobraževanje je po našem mnenju poleg formalnega izobraževanja in priložnostnega učenja pomemben element osebnostnega razvoja posameznik in posameznikov kakor tudi razvoja demokratičnih družb. V Mladem forumu razumemo kot neformalno izobraževanje naše aktivnosti, kot so izobraževalni seminarji, konference, tabori itd., ter tudi aktivnosti na mednarodnem nivoju. Posebnost neformalnega izobraževanja so predvsem metode, ki jih uporabljamo pri svojem delu, npr. izkustveno učenje, timsko delo, medkulturno učenje, aktivna participacija itd. Cilji in nameni neformalnega izobraževanja so po našem mnenju osebnostni in družbeni razvoj, aktivna participacija v družbi, socialna vključenost najbolj ranljivih družbenih skupin, razumevanje različnih kultur, življenjskih stilov itd. V Mladem forumu SD je živahno vsak dan. Od priprave projektov do druženja, debat in srečanj, tedenskih rednih sestankov vodstva, obiska terena, političnih izjav, dela v drugih mladinskih organizacijah ter drugo.«

Rok Ravnikar: »Šole za politiko ni, zato je izkušnja v političnem podmladku vedno dragocena in nenadomestljiva. V osnovi je vloga neformalnega učenja enaka kot v vsaki nevladni mladinski organizaciji, ki temelji na prostovoljstvu. Delo je projektno, poteka na podlagi sprejetega letnega programa, redno – ponavadi mesečno – se srečujejo le člani izvršilnega odbora in sveta podmladka.«

Čprav ste še vedno aktivni, če pogledate svojo pot in delo v preteklosti, se spominjate začetkov, kaj vam pomeni ta pot, kaj boste odnesli v prihodnost? Boste izbrali politiko kot svoj poklic?

Nina Stankovič: »Moji prvi koraki v politiki so se začeli pred dobrimi petimi leti, ko sem bila izvoljena za predsednico krajevne skupnosti v domači občini Kamnik. Sedaj

opravljam že svoj drugi mandat. Takrat še nisem bila politično opredeljena, bila pa sem študentka politologije, smer analiza politik in javna uprava. Ob ustanovitvi Aktivne Slovenije sem končno našla stranko, ki mi je v vseh pogledih ustrezala, in tako se je počasi začelo bolj zares. Podmladek smo ustanovili novembra 2004, potrjena sem bila za predsednico, počasi smo začeli »tipati teren«, spoznavati mladinske programe ... Z vodenjem podmladka sem se ogromno naučila, od stikov z javnostjo do vodenja, organiziranja dogodkov in akcij. Pravzaprav sem politiko že pred mnogimi leti izbrala za svoj poklic in zdaj lahko le upam, da je tudi politika izbrala mene!«

Dejan Levanič: »Moje delo in delo mojih kolegov je prostovoljno, jemljemo ga kot investicijo vase. Z znanjem, izkušnjami in delovnimi navadami, ki izhajajo iz delovanja v političnem podmladku, odhajamo naprej. Ni nujno v politiko, ampak na različna delovna mesta, na katerih lahko vse naučeno tudi kakovostno uporabimo. Predvsem ne delamo tega zaradi denarja, ampak zato ker preprosto verjamemo v socialno demokracijo, ne le kot politično usmeritev, temveč kot način življenja. Sebe osebno vidim v politiki, ker verjamem, da je politiko treba spremeniti. Politika se ne sme enačiti s konfliktom, sovraštvom in bojem za oblast ne glede na vse. Politiko vidim kot možnost, da se nekaj spremeni, da postane politika zaupanja vredna, da je politika pogovor in dogovor, in ne nazadnje, naj se sliši še tako idealistično, politika smo ljudje, treba je izbrati ljudi, ki bodo delali za ljudi.«

Rok Ravnikar: »V Novi generaciji, podmladku Slovenske ljudske stranke, sem skupaj s sodelavci in prijatelji preko verodostojnega in strokovnega dela vzpostavljaj prepoznavno središče za sproščeno zbiranje, povezovanje in osebno rast mladih članic ter članov SLS. Želim prispevati k temu, da bomo okrog programa SLS oblikovali čim širši krog poštenih, sposobnih in ambicioznih mladih, ki so se pripravljene danes odločiti in naslednjih od 10 do 15 let svojega življenja posvetiti in žrtvovati takšni gradnji Slovenske ljudske stranke, da ji bodo slovenski volivci zaupali vodilno vlogo.«

Mnenji naših evroposlancev

Značilno za mlade je, da z obstoječim stanjem v družbi največkrat niso zadovoljni in bi radi marsikaj izboljšali, kar pogosto slišim na različnih forumih in okroglih mizah, na katerih sodelujem. Mladi bi večkrat radi pri tem zaobšli politiko, ker se jim ne zdi potrebna ali jim je zaradi slabih zgledov celo odvratna in zoprna. Zelo pomembno se mi zdi vključevanje mladih v politiko preko podmladkov političnih strank, v okviru katerih so organizirana tudi različna izobraževanja in imajo mladi možnost aktivno sodelovati v političnem dogajanju. Ker pa ima vsak človek svojo pot in imamo različne interese in sposobnosti, ne moremo biti vsi politični funkcionarji. Vsi pa postanemo s polnoletnostjo volivci in volivke, zato je naša pravica in dolžnost, da sodelujemo v političnem življenju in ustvarjanju boljših pogojev za življenje. Vzgoja za odgovorno izpolnjevanje državljskih pravic in dolžnosti se mora začeti najprej doma z zgledom, potem v otroškem vrtcu, ko otroci spoznavajo osnovne pojme, kot so domovina, parlament, predsednik države, ministri, volitve ... In se nadaljuje na vseh stopnjah izobraževanja. Mladi se pripravljajo na svojo odgovornost v družbi tudi tako, da so aktivni na različnih področjih družbenega življenja kot člani ali funkcionarji različnih društev, študentskih organizacij, klubov ..., skratka, da jim ni vseeno, v kakšni družbi živimo, in so pripravljeni za splošno dobro prispevati tudi nekaj svojega časa in energije.

Ljudmila Novak

Prepričan sem, da se v Sloveniji še vedno premalo zavedamo pomena vključevanja mladih v družbo. Politična participacija mladih in njihovo zanimanje za sprejemanje odločitev, ki se tičejo njih samih, je pri tem še posebej pomembna. Mladi so čedalje bolj zaskrbljeni zaradi prihodnosti, še posebno sta opazni stanovanjska problematika in problematika zaposlovanja, čemur tudi vlada posveča premalo pozornosti. Politika vlade bi morala iti v smeri vzpodbujanja delovanja različnih mladinskih organizacij in drugih oblik združevanja mladih, namesto tega pa so se sredstva za te namene v letošnjem letu zmanjšala. Spodbujati je treba tudi participacijo mladih na lokalnem nivoju, a ne zgolj na področju političnega udejstvovanja, temveč tudi v drugih lokalnih mladinskih in nevladnih organizacijah. Sam sem večkrat podprl predloge, ki so mladinskim in nevladnim organizacijam namenili več sredstev za izvajanje njihove dejavnosti tako na lokalni kot tudi nacionalni ravni. Participacija mladih se bo povečala, če se bodo povečale njihove možnosti vplivanja na politične odločitve v okolju, v katerem živijo in delujejo. V ta namen smo v LDS v Kranju, v katerem sem bil še do pred kratkim sam zelo aktiven, poskrbeli, da je bila na zadnjih lokalnih volitvah na izvoljivih mestih kar 1/3 mladih. Sedaj so prav oni tisti, ki morajo sprejemati zelo odgovorne odločitve o tem, kakšno smer in razvoj občine si želijo, saj bodo oni tisti, ki bodo potem živeli v takšnem okolju, kot ga sedaj sooblikujejo.

Jelko Kacin

Maja Krajnc Ružič, mentorica projekta

Prav vsi smo odgovorni za družbo, v kateri živimo – Aktiviraj(mo).Se

Ljudski rek, da »na mladih svet stoji«, je sicer že star, vendar še tudi danes kako resničen. Globalizacija, nova informacijska družba in nove tehnologije zahtevajo nove odgovore. Ko smo v skupini 28 sodelujočih razmišljali o tem, kako še več mladih pripraviti, da postanejo aktivni oz. jih spraviti v dejavnost, kar je razlaga za nekaj oz. nekoga aktivirati, ki je zapisana v Slovarju slovenskega knjižnega jezika, se nam je porodilo kar nekaj idej.

Odločeni smo bili, da želimo neaktivnost mladih spremeniti v aktivnost. Želeli smo pridobiti nove izkušnje, želeli smo pridobiti znanja, ki jih v formalnem izobraževanju primanjkuje, in želeli smo preizkusiti lastne ideje z izvajanjem projektov. Tako nekako se je rodil projekt, ki ga je kasneje podprla tudi Nacionalna agencija MOVIT. V okviru Univerze v Mariboru smo decembra 2006 začeli projekt uresničevati in konec septembra letos ga zaključujemo. Pri projektu sodelujejo dijaki III. gimnazije ter njihova profesorica in ena izmed mentoric v projektu Lidija Divjak Mirnik, nekaj študentov in mladih ter Mestni mladinski svet Maribor. Del projekta so tudi naši AMBASADORJI AKTIVIRAJ.SE. Navdušiti smo namreč želeli ljudi, za katere smo menili, da so sami aktivni v družbi in da zlahka razumejo željo mladih po aktiviranju. Projekt so aktivno podprli naši ambasadorji dr. Ivan Rozman, rektor Univerze v Mariboru, Franc Kangler, župan Mestne občine Maribor, dr. Vesna Vuk Godina, profesorica socialne in kulturne antropologije, prim. Gregor Pivec, direktor Splošne bolnišnice Maribor, Peter Ternovšek, gledališki igralec, Blaž Medvešek, nekdanji profesionalni športnik, Peter Januš, glasbenik, in Domen Kumer, glasbenik. Posneli smo kratek film, v katerem smo mlade nagovarjali k aktiviranju, družili smo se na delovnem vikendu, na katerem smo med drugim pripravili delavnice in jih kasneje z mladimi izvedli ter jih tudi na ta način želeli spodbuditi k razmišljanju o pomembnosti udeležbe mladih v družbenem življenju.

Nagovarjali smo tudi širšo množico, ko smo na stojnicah v nakupovalnih središčih na igriv način želeli, da se »mladi in stari« aktivirajo.

Izvedli smo natečaj »črne točke Maribora« in naredili spletno stran. Del zaključka projekta se je odvijal 30. 5. 2007. *Mladinska tribuna*, na kateri so sodelovali župan Mestne občine Maribor, Jernej Dirnbek, sekretar Urada RS za mladino, Damjana Karlo, mestna svetnica Mestne občine Maribor, David Delakorda, takratni predsednik Mestnega Mladinskega sveta, Andreja Domajnko, članica projektnega tima Aktiviraj.se., ter kopica mladih, ki so se zbrali, bilo jih nekaj manj kot 100, se je izkazala za krasen poligon, na katerem se je razpravljalo o participaciji mladih v

družbenem življenju. Veliko časa, mnenj in predlogov je bilo namenjenih mladinskim centrom, kajti v Mariboru po mnenju mladih nimamo »pravega« mladinskega centra. Mladi so povedali tudi, da ne vedo, kdo v lokalni skupnosti je njihov sogovornik, in hkrati dali pobudo za ustanovitev lokalnega Urada za mladino. Vsi predlogi in mnenja bodo poslani mestnemu svetu, posebej je bil z njimi seznanjen tudi župan. Med izvajanjem aktivnosti sta se mnenji »saj ne moremo vplivati« ter »nič se ne da spremeniti« krepko spremenili.

Zavedamo se, da je treba mlade čim bolj vključevati v vse sfere družbenega življenja, to bi bilo treba izvajati tako rekoč že v vrtcu ... Z vključevanjem jim namreč ponudimo in omogočimo, da so lahko odgovorni, hkrati pa pridobivajo neprecenljive izkušnje, ki jih lahko kasneje v življenju s pridom uporabijo, in ne nazadnje širijo svoj socialni krog, ki je v posameznikovem življenju še kako potreben. Zavedanje, da je potrebno, da danes mladi odločajo o svoji prihodnosti, ter da njihova apatija daje pooblastila drugim, da odločajo in rešujejo izzive, ki nastajajo ob aktualnih družbenih problemih, namesto njih, je tudi tisto, na kar smo želeli pri projektu AKTIVIRAJ.SE še zlasti opozoriti. Potrebno je, da se mladi kot pomemben del civilne družbe odzivajo na družbene procese, na impulze, ki jih dobivajo iz okolja. Aktivno državljanstvo je tisto, ki mladega človeka bogati z izkušnjami in vpliva na osebnostni razvoj.

Vedno bolj se zavedamo, da je pred nami široko morje ..., na katero smo se pogumno in z veseljem podali ..., saj veste, ne, ... prav vsi smo odgovorni za družbo, v kateri živimo ...

Jan Peloza, Združene igre narodov

Vrstniško izobraževanje – tihi jezdec

V svetu, v katerem televizija in računalnik igrata poglavitno vlogo, postajamo mladi vse bolj nezainteresirani za formalne oblike izobraževanja, zato so predavanja manj učinkovita, kot je predvideno. Izkušnja nam pomeni veliko več kot podčrtan stavek v šolski knjigi, mednarodna izkušnja pa dosega neverjetne učne rezultate.

Vrstniško izobraževanje je oblika neformalne izobraževanja, ljudje ga dojemamo kot nekaj samo po sebi umevnega in mu ne posvečamo prevelike pozornosti. Prav v tem podatku se skriva recept za uspeh, saj smo mladi med 12. in 19. letom kot spužve, ki velikokrat iz okolja vsrkamo vsakršno informacijo, predvsem slabo. Prav zato se mlade označuje kot nevedne, kar spretno izkorišča svetovna trgovina. Najlažje je nevednežu prodati mačka v žaklju, če je tega mačka poleg njega kupil še kakšen od njegovih vrstnikov. Globalizacija vidi v naivnosti neverjetno priložnost, vendar se malo ljudi od tega oddalji in izkoristi isto priložnost v dobre namene.

Primer iz tobačne industrije

Koliko ljudi poznate, ki so začeli kaditi po osemnajstem letu starosti? Nekaj mladih že, ampak izjeme potrjujejo pravila. Težko je zasvojiti nekoga, ki je o škodljivosti kajenja poučen, o čemer priča tudi izjava enega izmed vodilnih menedžerjev tobačne industrije, da daje tobačni koncern pravico do kajenja mladim, črnim, revnim in neumnim. Potem ko je večina držav po objavi podatka o škodljivosti kajenja omejila ali prepovedala oglaševanje tobačnih izdelkov, se je tobačni marketing usmeril predvsem na mlade. Mladi so kot najbolj naivna populacija tako postali glavna tarča še mnogih drugih industrij, celotna oglaševalska strategija se je tako usmerila v enajst-, dvanajst- in trinajstletnike, ki so že presegli mejo otroštva in so skozi velika vrata začeli vstopati v svet odraslosti. Veliki lobiji za odstranitev učnih snovi iz šolskih programov (npr. zdravstvene vzgoje) pripeljejo do mladinske nevednosti, tukaj pa nastopi trgovina, ki igra prav na karto vrstniškega izobraževanja.

Če to počno drugi, to počni tudi ti

Ljudje se v najboljše življenjskem obdobju, obdobju pubertete, zanašamo na vrstnike, ki nam predstavljajo tako

rekoč vse. Kar bo počel moj prijatelj, bom poskusil tudi jaz, kar bo počela moja družba, moramo nujno početi vsi. Svetovna trgovina je v mladih našla tržno nišo, nišo, ki se je ne da zapreti čez noč. Zato je potrebno več časa in potrpljenja. Nekdo je nekoč dejal, da je naš planet skrenil s prave poti in se začel uničevati takrat, ko se je pojavila konkurenca. Prav zaradi družbeno priučenih navad bo konkurenca v svetu še naprej obstajala, zato na to karto ni vredno igrati. Mladi moramo računati na tako generacijsko spremembo, ki bo rasla v nas in naših otrocih, vnukih ter pravnukih. Vrstniško izobraževanje je neverjetna priložnost, da se na trajnosten in poceni (če ne celo brezplačen) način pouči mlade o perečih svetovnih temah, saj večina podatkov, ki nam jih predstavijo odrasli, na nas ne naredijo velikega vtisa.

Z vrstniškim izobraževanjem se lahko vrstniki med sabo spodbujamo k strukturiranemu pogovoru o razizmu, zdravju, globalnem segrevanju, mladinski participaciji, evropskosti ... Najlažji način, kako hkrati nagovoriti čim več mladih do 19. leta, je obisk osnovnih in srednjih šol. Delavnice na šolah, ko mladi nekaj poslušajo sproščeno in brez večjega pritiska, prinesejo neverjeten rezultat. Če delavnice vodijo tujci, je odziv učencev in dijakov še toliko večji.

Velikokrat se delavnic lotijo za to neusposobljeni ljudje z dobrim namenom, ampak z vabilom, da »jim bo že uspelo izpeljati delavnico pred otroki«. Prav to pomanjkanje spoštovanja do že na pol odraslih ljudi sproži negativen odziv. O negativnih odzivih bomo mogoče spregovorili kdaj drugič.

Združene igre narodov kot primer dobre prakse vrstniškega izobraževanja

Od 8. do 15. septembra so na slovenski obali potekale že desete Združene

igre narodov, ki so k nam pripeljale 75 mladih iz 15 evropskih držav. Projekt, ki je bil financiran iz programa MLADI V AKCIJI – akcija 1.1, je podprlo še nekaj lokalnih ustanov, medijskih sponzorjev in svetovnih kampanj. Med drugim je projekt ZIN z naslovom Evropa na tvojem pragu kot napredno obliko neformalnega izobraževanja podprlo še Ministrstvo RS za šolstvo in šport. Glavne teme letošnjih Združenih iger narodov so trajnostni razvoj, komunikacija, strpnost in evropskost. Mladi organizatorji so lokalno skupnost ozaveščali tudi v okviru večernega spremljevalnega programa in vrstniških delavnic na vseh obalnih in srednjih šolah.

Pet vrstniških delavnic se je razdelilo na štiri podskupine, ki so nato v sredo in četrtek izvedle vsaka po štiri ure na obalnih šolah. Če privzamemo, da je v slovenskih razredih v povprečju 25 mladih, so tako udeleženci mladinske izmenjave s 16 podskupinami v dveh dneh v štirih šolskih urah informirali 3.200 mladih. Zaradi povezanosti s slovensko kampanjo Brez izgovora, ki je podoben projekt informiranja v Sloveniji že izvedla, so organizatorji prepričani, da se bo ozaveščanje mladih v Sloveniji nadaljevalo še v prihodnjih letih.

Nič za nas brez nas!

Z jasno in pregledno, predvsem pa razumljivo in zanimivo predstavitevjo težav mladi zelo radi prisluhnemo vrstnikom. Zaradi nevernosti ustanov in težko izmerljivih rezultatov bo vrstniško izobraževanje ostalo vsaj še nekaj časa tihi jezdec. Če bomo izboljšali medvrstniški dialog in neformalne podatke začeli podajati strukturirano, bo tako učenje o svetovnih resnicah dolgoročno postalo zmagovhalno. Čeprav mladi vemo, kaj je za nas najboljše, moramo to obliko neformalnega izobraževanja podrediti medgeneracijskemu dialogu.

Robert Čotar, Društvo MOZAIK - društvo za izobraževanje in povezovanje otrok

Znanje pomemben element participacije EVS prostovoljcev

V društvu Mozaik, v katerem prostovoljce iz akcije Evropske prostovoljne službe (EVS) gostimo že od leta 2001, se ukvarjamo predvsem z otroki in mladostniki z manj priložnostmi v družbi, ki večinoma prihajajo iz socialno ogroženih okolij.

Naši projekti se danes v večji meri usmerjajo na delo z Romi iz romskega naselja v Ljubljani, z otroki in mladostniki staršev prosilcev za azil, z migranti druge in tretje generacije ter na delo z nekdanjimi begunci iz Bosne in Hercegovine. V naše dejavnosti se redno vključujejo tudi slovenski otroci in mladostniki, kar omogoča mladim spoznavati razlike in podobnosti različnih narodnosti in etničnih skupin. Že skoraj od same ustanovitve društva z različnimi projekti sodelujemo v danes t. i. programu MLADI V AKCII, predvsem v EVS. Vse do danes smo v društvu gostili že 18 prostovoljcev, ki so prihajali iz različnih držav, in sicer tako iz držav EU (Nemčije, Avstrije, Francije, Anglije, Slovaške in Estonije) kot tudi iz Srbije in Makedonije.

V društvu Mozaik ugotavljamo, da prostovoljci EVS v projekte prinesejo nove ideje, načine gledanja in entuziazem ter prispevajo pobude za razvijanje novih

projektov. Ker delo prostovoljcev že samo po sebi poteka v večkulturnem okolju (delo z mladimi iz različnih etničnih in verskih skupin), prostovoljec s svojo »različnostjo« prinese v projekt dodano vrednost. Seveda se »spopadamo« tudi s problemi, ki se pojavljajo skozi izvajanje programa EVS. A odzivi naših prostovoljcev po končanem projektu so tisti, ki nam govorijo o uspešnosti, saj je že prva skupina – s katero imajo mentorji še danes stike, pridobila odgovornost in vpogled v samostojno življenje, se naučila prilagajanja in tudi diskuriranja, predvsem pa poslušanja in razumevanja raznolikosti. Vsi ti odzivi nam dajejo zanos in elan za izvajanje EVS-a, ki pri nas ni obravnavan kot pomoč pri ostalih dejavnostih društva, temveč samostojen program, ki zahteva skrbno načrtovanje in izvajanje tima ljudi. To je program, ki ga sofinancirajo tudi drugi.

Skozi izvajanje EVS-a se je izkazalo, da za uspešnost projekta potrebujemo tim ljudi različnih poklicev in značaja, ki se pri

delu dopolnjujejo, s svojim sodelovanjem pa prostovoljcu nudijo vse potrebno za uspešno razvijanje projekta:

- **Mentor EVS-a** ne more biti oseba, ki ne živi v lastnem gospodinjstvu, saj je v projektu odgovorna za uspešno komunikacijo z uradniki (urejanje davčne št., tekočega računa, prijave bivališča, urejanje zdravnika ...) in lastnikom stanovanja (prevzema skrb in odgovornost za stanovanje). Ne nazadnje je oseba odgovorna za prostovoljca, torej potrebujemo odgovorno, odraslo, samostojno in zanesljivo osebo, ki samostojno ureja in organizira svoje življenje, saj le tako ve, za kaj vse je treba poskrbeti.
- **Koordinator EVS-a** je most med prostovoljcem, projektom, v katerem prostovoljec gostuje, in organizacijo, ki prostovoljca pošilja. Tudi ta oseba mora biti odgovorna, odrasla, samostojna in zanesljiva.
- **Integracijo v slovensko okolje vrstnikov** pri nas prevzemajo naši prostovoljci, saj se lahko le med vrstniki, s katerimi delijo skupne interese, odvija uspešna integracija.
- **Mentor slovenskega jezika EVS-a** je oseba, ki v naši organizaciji najhitreje potrebuje največ energije. Motivirati prostovoljca učiti se jezika, ki ga govori le »peščica« ljudi in ima še »odvečno« dvojino, je tako naporno in sififno delo predvsem zato, ker ljudje v Sloveniji sorazmerno dobro govorijo angleško. Na drugi strani prostovoljci EVS med gostovanjem izboljšajo svoje znanje angleščine.
- **Mentor dejavnosti** – mladinski delavec z dolgoletnimi izkušnjami, s katerim prostovoljec vsak dan sodeluje pri projektu. To je ena izmed izredno

pomembnih oseb za prostovoljca EVS. To je oseba, od katere se prostovoljec tudi največ nauči in prek katere pridobi številna znanja in izkušnje, ki jih lahko kasneje ob vrnitvi v domače okolje uporabi pri svojem delu. Ta oseba je odgovorna za izvedbo projekta, za podporo ob pripravi, izvajanju in evalvaciji aktivnosti z uporabniki. Odgovorna je tudi za integracijo prostovoljcev med uporabnike, za podajanje vseh potrebnih znanj in veščin (učenje didaktičnih, socialnih iger, računalniških znanj, osnov fotografije, seznanjanje s problematiko beguncev, prosilcev za azil, Romov itd.), ki so ključ do uspeha pri delu z otroki in mladostniki. Zaradi pomembne vloge, ki naj bi jo mentor imel, in vse podpore, ki naj bi jo prostovoljcu nudil, smo ugotovili, da je nerealno, da ena oseba ob preostalem delu, ki ga opravlja v organizaciji, svoje mentorstvo ustrezno uresniči.

Delo pri naših projektih je že tako delo v medkulturnem okolju, s katerim želimo prispevati k enakim možnostim uporabnikov, ki prihajajo iz socialno in etnično ogroženih okolij. Kot skupina so diskriminirani in delo z njimi je hkrati tudi naša borba proti rasizmu in žal vse bolj prisotni ksenofobiji v naši družbi. Tako prostovoljec EVS sodeluje pri naših projektih, konkretnije na primer v azilnem domu, v katerem je vsak dan v stiku s prosilci za azil oz. za njih organizira različne prostočasne aktivnosti in pridobiva različna znanja, hkrati se seznanja z delovanjem nevladnega sektorja na tem področju, ostalih nevladnih organizacij, ki so aktivne v azilnem domu, pridobi vpogled v samo financiranje le-tega in na splošno ob spremljanju dela svojega mentorja pridobi znanja o samem projektnem vodenju, pridobivanju sredstev ter lahko s svojimi idejami prispeva k boljši izvedbi projekta, pri katerem sodeluje. Ob prihodu domov lahko vsa znanja in filozofijo dela našega nevladnega sektorja na področju azilne problematike ter politike prenese v sorodno nevladno organizacijo. Tako lahko prostovoljec tudi ob zaključku projekta ostane angažiran v izvajanju ene od pomembnih prioritet še tako raznolike Evropske unije, saj med EVS-om pridobi številna znanja, veščine in izkušnje neprecenljivega pomena za prihodnost oz. socialni kapital. Po prihodu domov pridobi nove načine gledanja in uvid v različna družbena dogajanja, s pridobljenimi kompetencami lahko začne prevzemati odgovornost za soupravljanje družbe in postane družbeno aktivnejši na svoji nadaljnji življenjski poti.

Blaž Šelehar, neformalna skupina Glas mladih Obsotelja in Kozjanskega

Glas mladih Obsotelja in Kozjanskega

Naj se najprej predstavimo. Smo mladi, ki živimo na območju osmih občin subregije Obsotelje in Kozjansko, delujemo v različnih društvih, klubih in ustanovah. V našo subregijo spadajo občine: Šentjur, Dobje, Šmarje pri Jelšah, Podčetrtek, Bistrica ob Sotli, Kozje, Rogaška Slatina in Rogatec.

Mladi iz omenjenih občin smo se pred letom in pol začeli povezovati na pobudo Lare Žmaher iz Razvojne agencije Kozjansko. Povezovanje mladih bo omogočilo več možnosti in večjo prepoznavnost omenjenega območja. Ideja oziroma prvi zametki projekta segajo že kar na prvi sestanek naše skupinice. Po opravljeni analizi swot stanja mladih na območju smo pod slabost kot prvo točko zapisali: **Neinformiranost in neobveščenost mladih o dogajanju na območju (ni vzpostavljenega informacijskega sistema in ni stika med obstoječimi mladinskimi društvi).** Po tem sestanku naše tako imenovane skupinice jih je sledilo še mnogo, skoraj vsak mesec vedno v drugi občini. Naša skupina se je postopno širila in ožala, sorazmerno z zanimanjem mladih, a jedro je ostalo. V začetku leta smo se odločili, da moramo od besed preiti k dejanjem, in tako je začel glas mladih rasti. Glede na vsebino in obliko se nam je zdelo najbolj primerno, da projekt prijavimo kot neformalna skupina pod mladinske pobude evropskega programa MLADI V AKCIJI.

Vsebina projekta je sestavljena iz več aktivnosti, ki se nanašajo na prej omenjeno slabost, odkrito pri analizi. Najpomembnejše točke projekta so:

- aktivirati in povezati mladostniški potencial na območju;
- vzpostaviti območno informacijsko mrežo, ki bo mlade obveščala o dogajanju in možnostih na območju;
- vzpostaviti spletno stran, ki bo dopolnjevala informacijsko mrežo;
- ustvariti e-časopis, ki ga bodo pisali in brali mladi;
- organizirati delavnice kreativnega pisanja, na podlagi katerih bomo sestavili operativno skupino mladih, ki bo skrbela za e-časopis;
- vseskozi promovirati projekt z vsemi mogočimi promocijskimi akcijami.

Kot glavni cilj projekta smo si zadali **postaviti temelje, na podlagi katerih se bodo mladi na območju povezovali, delali in obveščali.**

Odziva javnosti in lokalnih skupnosti na projekt trenutno še ni, saj se ta še ni razvil do take mere, da bi bil zanimiv. Najbolj pomembno se nam je zdelo, da določimo koncepte in začnemo projekt predstavljati v javnosti, ko bodo bistvene stvari razvite in dorečene. Rezultati projekta že postajajo vidni. Na celotnem območju smo vzpostavili stik s številnimi društvi, v katerih delujejo mladi. Med sabo se obveščamo o aktivnostih in jih pogosteje obiskujemo. Organizirani so bili celo avtobusni prevozi

na dogodke, ki so se odvijali na območju. Informacijska mreža se širi. Društvom pošiljamo informacije o razpisih, na katere se lahko prijavijo. Med trajanjem projekta se je pripravilo najmanj pet projektov, ki so bili odobreni ali še čakajo na rezultate. Projekt se je začel hitreje razvijati prav v septembru, saj so določeni vsebinski in oblikovni koncepti.

Našo skupino na sestankih razveseljujejo vedno novi in sveži obrazi. Sedaj, ko smo na natečaju izbrali celostno grafično podobo projekta, začnemo tudi promocijsko akcijo z geslom »oglasil se«, ki bo pripomogla k boljši prepoznavnosti projekta v javnosti.

Uroš Skrinar, Neformalna skupina »Mladi za Trbovlje«

Ali smo za akcijo 1.3?

»Ne vemo,« smo rekli. Vedeli smo le to, da je akcija 1.3, projekti mladinske demokracije, novost programa MLADI V AKCIJI in da nam odpira pot. Pot, da naredimo korak dlje in da morda sami prevzamemo pobudo za spremembe. Spremembe, ki so nujne.

Število mladih med 15. in 24. letom starosti bo med letoma 2005 in 2050 upadlo za četrtno, z 12,6 na 9,7 odstotka. Starostna skupina 65 let in več pa se bo povečala z 16,4 na 29,9 odstotka. Jasno nam je, da se evropsko prebivalstvo stara in da je Slovenija tu vse prej kot izjema. Mladi bomo torej tisti, ki bomo morali v prihodnosti prevzeti breme naraščajočega starajočega se prebivalstva in imeti odločilno vlogo pri doseganju večje gospodarske rasti ter več delovnih mest. A živeti bomo morali svojo prihodnost na temeljih, ki jih danes postavljajo starejši, zato je nujno potrebno, da ti danes prisluhnejo našim željam in idejam ter upoštevajo naša mnenja.

Trenutno stanje v Sloveniji kaže, da mladinske organizacije znotraj nevladnega sektorja niso prepoznane kot posebna vrsta nevladnih organizacij in da je mladina kot takšna odrinjena iz procesov odločanja. Dejstvo je, da za nas in o nas odločajo drugi. In dejstvo je, da mladi to dovoljujemo.

Najlažje je seveda reči, da saj mlade sodelovanje v procesih odločanja in gradnji Evropske skupnosti tako in tako ne zanima. Vendar številni dogodki in srečanja mladih dokazujejo ravno nasprotno. To so dokazali tudi mladi Evropejci, ki so se ob 50. obletnici Rimske pogodbe zbrali marca 2007 v Rimu in so v Rimsko mladinsko deklaracijo zapisali: da je potrebno mladim prisluhniti, jih povprašati kaj potrebujejo in nato ukrepati. To potrjuje tudi Eurobarometer o mladini 2007, saj je večina mladih, vključenih v raziskavo, odgovorila, da se zanimajo za politiko in trenutne razmere tako na lokalni, regionalni, nacionalni kot tudi na evropski ravni. Vendar je verjetno res, da mladi ne najdemo poti k svoji aktivni participaciji.

In prepričujem se, da je Evropska komisija to poslušala ter nato delovala. Tudi z novim programom MLADI V AKCIJI. Programom, ki preko akcije 1.3 nudi konkretno podporo za izvedbo t. i. »projektov mladinske demokracije«. Projektov, katerih namen je

povečati aktivno udeležbo mladih v življenju njihove skupnosti s podporo sodelovanja mladih v mehanizmi predstavniške demokracije.

In tu smo začeli mi. »Mladi za Trbovlje«, kot smo se hudomušno poimenovali, smo neformalna skupina mladih, aktivnih na različnih področjih v družbenem življenju naše občine. Zavedamo se, da smo mladi nosilci prihodnosti, zato želimo biti vključeni in aktivno sodelovati v odločitvah, ki se tičejo naše sedanjosti in prihodnosti. In priložnost, da to dosežemo, vidimo ravno v projektu znotraj akcije 1.3.

S projektom, ki ga pripravljamo v sodelovanju s finskimi partnerji, bomo skušali vzpostaviti strukturiran dialog med lokalno oblastjo in mladimi, tako organizirano kot neorganizirano mladino, ter s tem prispevati k razvoju mladini prijazne lokalne skupnosti. Hkrati si bomo prizadevali za skupno delovanje vseh akterjev na področju mladine ter s tem omogočili boljše priložnosti za aktivno participacijo mladih kot tudi za razvoj mladinske politike, mladinskega dela in mladinskih organizacij,

ki so pomemben dejavnik razvoja vsakega mladega človeka kot tudi družbe kot celote. Prijavnica je že napisana. Med obiskom preverljivosti, poimenovanim Ali smo za akcijo 1.3?, oktobra 2007, ko k nam prihajajo finski partnerji, jo bomo ponovno pregledali, izpopolnili in dorekli zadnje podrobnosti. Projekt nameravamo v sprejetje v program MLADI V AKCIJI predložiti na novembrskem roku. Pred tem slovensko skupino čaka še podrobnejša predstavitev projekta vodstvu lokalne skupnosti in sklenitev dogovora o sodelovanju z njimi. Tudi to je verjetno že strukturiran dialog.

Prepričani smo, da lahko naredimo dober projekt mladinske demokracije, katerega učinki bodo dolgoročno povzročili izoblikovanje »odbora za mladino« pri naši občini. S tem bomo mladim preko stalnega dialoga z nosilci lokalne oblasti omogočili pomemben vpliv na oblikovanje njihove lastne prihodnosti.

No, in če tako pomislim, ravno mladi moramo biti navdušeni nad akcijo 1.3. Enostavno »O mladih z mladimi!«. In prišle bodo tudi spremembe.

10. 10. 2007 DELAVNICA ZA POMOČ PRIJAVITELJEM PRI IZPOLNJEVANJU PROŠENJ

Ljubljana, Center Evropa

17. 10. 2007 KONEFERENCA MLADINSKO DELO V KONTEKSTU NEFORMALNEGA UČENJA

Konferenca predstavlja nadaljevanje dvodnevne seminarja Učenje učenja, ki je potekalo maja v Laškem. S konferenco želimo opozoriti na pomen neformalnega učenja v mladinskem delu.

Ljubljana, Cankarjev dom

15.–17. 11. 2007 USPOSABLJANJE ZA MENTORJE V PROJEKTIH EVS

Usposabljanje je namenjeno vsem mentorjem v gostiteljskih in pošiljajočih organizacijah EVS, ki leta 2007 in 2008 gostijo ali bodo gostile prostovoljce preko programa MLADI V AKCIJI in je pomembno za zagotavljanje večje kakovosti izvajanje projektov EVS.

November 2007 LETNI SEMINAR EURODESK

15. –16. 11. 2007 USPOSABLJANJE ZA RAZVOJ MLADINSKIH DEMOKRATIČNIH PROJEKTOV

Usposabljanje je namenjeno razvoju sodelovanja mladih in občin ter različnih akterjev na lokalni in regionalni ravni z namenom spodbuditi participacijo mladih v njihovem lokalnem okolju.

17.–22. 11. 2007 TRAINING COURSE ON PROJECT DEVELOPMENT WITH SOUTH EAST EUROPE ACCORDING TO YOUTH IN ACTION PROGRAMME PRIORITIES

Usposabljanje je namenjeno mladim, ki bi radi poglobili svoje znanje o programu MLADI V AKCIJI, predvsem za projekte z Jugovzhodno Evropo.

20.–25. 11. 2007 USPOSABLJANJE ATOQ ZA RAZVOJ KAKOVOSTNIH PROJEKTOV V PROGRAMU MLADI V AKCIJI

Usposabljanje je namenjeno različnim akterjem, ki sodelujejo ali nameravajo sodelovati v programu MLADI V AKCIJI. Namen usposabljanja je dvig kakovosti projektov glede na zahteve programa.

December 2007 ZAKLJUČNO SREČANJE UPRAVIČENCEV V PROGRAMU MLADI V AKCIJI

Za vse udeležence, ki so s projekti sodelovali v programu, z namenom izmenjave izkušenj in evalvacije dela.

December 2007 SREČANJE DELOVNIH SKUPIN

Nacionalna agencija programa MLADI V AKCIJI je v skladu s svojim delovnim načrtom oblikovala Delovno skupino EVS, Delovno skupino MLADI IN OBČINA ter Delovno skupino ZAŠČITA in VARNOST MLADIH.

In this issue you can read ...

SOMETHING FRIGHTFUL IS CRAWLING THROUGH EUROPE

Not such a long time ago we believed that things had changed. People were talking about the end of the history. Homo politicus was supposed to be once and for all replaced by homo consumatus. But then, all of a sudden somebody starts talking – louder and louder – about the necessity of promoting active participation of young people in the society. About the necessity of encouraging young people to adopt the line of active citizenship in their everyday lives. And this somebody is not just anybody. These are the ministers of the EU Member States, responsible for the field of youth.

EXCUSE ME, PARTICIPATION – WHAT IS THAT?

Participation may not be regarded as a static concept as it is constantly changing, along with the development of societies, political theory and research. It can also be used in commercial sense, namely as participation in profit division, however that is not the case here. We will discuss the concept of participation from the aspect of democracy, social inclusion, social responsibility and learning through these processes in the field of youth work. Therefore, the political participation may be interpreted in a narrower or wider sense.

THE PROGRAMME YOUTH IN ACTION AND PARTICIPATION

Participation? Who? Why? When? We are living in a society which is a »living« organism composed (among other things) of different individuals. Nevertheless, an individual and his/her individual actions do not yet create a society as such. The society we live in is shaped by the interaction and interdependence of these individuals. And that is exactly what the new YOUTH IN ACTION programme aims to promote.

MENTORING VOLUNTEERS AND DEVELOPMENT AND EDUCATION FOR PARTICIPATION

When I was talking to the volunteers at the end of the study year, they said among other things that they had learned to be actively involved in the local environment. They reckoned that they were already able to identify groups whose lives could be improved, and that they knew how to deal with such challenges. After a while, I heard from a professor at their faculty that the girls had set up a project aimed at young people living in the most underdeveloped and marginalized part of Ljubljana.

THE BORDERS OF LOCAL YOUTH COUNCILS

At the moment there are 41 local youth councils registered in Slovenia, less than half of which are active. The number of newly registered local youth councils is decreasing. On the other hand, some cities have two local youth councils registered, which is in complete contradiction to the idea of local youth councils acting as umbrella organisations of different voluntary youth organisations or, respectively, as representative bodies of local youth within the local authorities.

SHOULD YOUTH ORGANISATIONS OF POLITICAL PARTIES BE REGARDED AS THE PARTIES' SATELLITES OR AS SPACE FOR YOUTH CREATIVITY?

We have discussed the role of youth organisations in the youth field and politics in Slovenia with the representatives of three youth organisations of the political parties: the president of the

Young Ases Nina Stankovič, the president of the Young Forum SD Dejan Levanič and the president of the New Generations of SLS Rok Ravnikar.

WE ARE ALL RESPONSIBLE FOR THE SOCIETY WE LIVE IN – ACTIVATE (Y)OURSELVES

The old saying »Youth makes the world go round« may be old but is still very true. Globalisation, the new information society and new technologies are demanding new answers. In the group of 28 we have tried to reflex on the challenge how to encourage even more youngsters to become active or how to »put them in action« as the Slovenian dictionary explains the phrase »to activate somebody«, and we came up with quite a few ideas.

PEER EDUCATION – SILENT RIDER

In the world in which television and computer play a leading role, young people are becoming less and less interested in the formal educational formats and, as a result, lectures seem to be less effective than expected. The experience itself is far more important than an underlined sentence in a schoolbook and the international learning experience demonstrates incredible learning effects. Peer education is a form of non-formal education, which we take for granted and do not devote much of our attention to. And in this finding precisely, lies the recipe for success, as young people between the ages of 12 and 19 are like sponges, absorbing every information from the environment, above all a bad one.

KNOWLEDGE IS AN IMPORTANT ELEMENT OF THE PARTICIPATION OF EVS VOLUNTEERS

In association Mozaik, which has been hosting EVS volunteers since the year 2001, we are focusing mainly on children and young people with less opportunities, coming from socially disadvantaged environments? Our projects are nowadays focused mainly on working with the Roma from the Roma community in Ljubljana, with children and youngsters from asylum seeking families, second and third generations of migrants and former refugees from Bosnia and Herzegovina. We regularly involve Slovene children and youngsters in our activities, which enables them to learn about the differences and similarities between various nations and ethnical groups.

THE VOICE OF YOUTH FROM THE OBSOTELJE AND KOZJANSKO REGION

Let us first introduce ourselves. We are youngsters, living in the area of 8 municipalities of the subregion Obsotelje and Kozjansko, and we are active in different associations, clubs and institutions. Our subregion extends over the following municipalities: Šentjur, Dobje, Šmarje pri Jelšah, Podčetrtek, Bistrica ob Sotli, Kozje, Rogaška Slatina and Rogatec. A year ago we started connecting with each other on the initiative of Ms Lara Žmaher from the Development Agency Kozjansko. The links among young people will enable better chances and ensure greater visibility of this area.

ARE WE READY FOR ACTION 1.3?

»We don't know,« we said. We only knew that the Action 1.3 – Youth Democracy Projects – is a novelty in the YOUTH IN ACTION Programme and that it leads the way. The way to make one step further and perhaps take an initiative for the changes. The changes that are necessary.

INFORMACIJE

MOVIT NA MLADINA

Nacionalna agencija programa MLADI V AKCIJI
Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana
Tel: 01/430 47 47
E-pošta: info@mva.si

SPLETNE POVEZAVE:

- **MOVIT NA MLADINA:**
www.mva.si
- **Evropska komisija, program MLADI V AKCIJI:**
<http://ec.europa.eu/youth>
- **Izvajalska agencija za izobraževanje, avdiovizualno področje in kulturo:**
<http://eacea.ec.europa.eu>

